



NEPRIKLAUSOMA LIEITUVA

Nr. 36(856) XXIII m. (15 ct.) MONTREAL, 1963 m. RUGSĖJO-SEPTEMBER 4 d. * INDEPENDENT LITHUANIA * LITHUANIE INDEPENDANTE * Postage paid at Lachine, P. Q.

Pasaulio Lietuvių B-nės Seimas ir Lietuvių Dienos didinga lietuvių gyvybingumo demonstracija

Antram Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimui ir Lietuvių Dienoms praėjus, pirmiau sia reikia pasidžiaugti, kad tai buvo didingas įvykis, didžiulė lietuviškojo gyvybingumo demonstracija, kurioje dalyvavo tūkstančiai lietuvių. Malonu pasidžiaugti, kad į šią šventę buvo suvažinę lietuvių iš ke lių kontinentų ir ypač gausiai iš Kanados ir JAV. Reikia pa girti ir Toronto lietuvių, kad jie labai gausiai dalyvavo ir Seimo posėdžiuose ir visuose jo parengimuose.

SLB Seimą

atidarė PLB Valdybos pirm. dr. J. Sungaila punktualiai rug pjičio 30 d. 10 val. ryto ir in vokacijai pakvietė prel. Balkū ną, po ko pasakė atidarymo žodį, o po Tautos himno pa siūlė Seimo prezidiumą: Dr. P. Lukoševičius — Kanada, J. Jasaitis — JAV, kun. dr. Aviža — Vokietija, G. Procu ta — N. Zelandija, kun. Pet rošius — Prancūzija, p. Sen kus — Anglija, K. Čibiras — Urugvajus, I. Padvalskas — Argentina, prel. Balčiūnas — Italija, Z. Domeika — Vene zuela, J. Bachunas — Austra lija. Pirmininkavo pakaitomis pirmieji trys.

Komisijos: nominacijų — P. Rudinskas, dr. Matulionis, dr. Vileišis, p. Volertas ir p. Kamantas; rezoliucijų — p. Vaitiekūnas, K. Čibiras, dr. Ne mickas, kun. Garša ir J. Kar delis; Kontrolės — pp. Blin st rubas, Vaičaitis ir Mikšys; mandatų — dr. Jurkus, p. Užu pis ir Kamantas; techniskasis sekretoriatas — pp. Šapokai tė, Judzentavičiūtė ir p. Bire tienė.

Seimą sveikino

žodžiu: Lietuvos gen. kons. Kanadoje J. Žmuidzinas, atsto vas JAV J. Kajeckas, Vliko pirm. dr. Trimakas, KLB ir Pavergtų tautų org. atstovas V. Sidzikauskas, prel. Balkū nas, KLB Toronto apyl. pirm. dr. Matulionytė, o raštu svei kinimų daugybė organizacijų ir asmenų. Šių tarpe buvo dip lomatų, ALT, Balfo ir kt.

Priėmus reguliaviną, prasi dėjo

pranešimai ir diskusijos:

PLB v-bos pirm. dr. Sungailos, Kultūros Tarybos pirm. dr. Puzino, ir kraštų atstovų, kurių buvo: Prancūzijos (kun. Domeika), V. Vokietijos kun. Aviža, N. Zelandijos (G. Pro cuta), Anglijos (F. Senkus).

Iš pranešimų pažymėtina: Dr. Sungaila aptarė v-bos dar bus ir pastangas, ypač nukreip tas lietuvių vienybei atstatyti ir lietuvių išlaikyti.

Atstovai iš vietų pranešė apie lietuvių kolonijų veiklą įvairiuose kraštuose. Praneši mas iš Vokietijos apie Vas. 16 gimnaziją sukleidė diskusijų, ku riose iškelta įvairių klausimų.

Jų pasekmėje priimta rezoliuci ja — Vasario 16 gimnazija bū tinai reikalinga ir visi lietuviai kviečiami ją remti nuoširdžiai.

Kultūros Tarybos

pranešimą padarė jos pirm. dr. Puzinas. (Pranešimas bus idėtas skyrium). Be ko kita iš kelta Lietuvių Akademijos or ganizavimo sumanymas.

Tą dieną puikius pietus iš kėlė Pranciškonų parapija, ve dama klebono T. Placido, o sekančią dieną šv. Jono para pija, kleb. kun. Azubalis.

Spaudos paroda

suorganizavo Aug. Kuolas, J. Vaidelys ir J. Gustainis. Prezi diumo pirm. dr. Lukoševičiui pakvietus, ją atidarė Vliko pirm. dr. Trimakas turiningu žodžiu, pažymėjęs, kad laisvo ji spauda yra kultūros progre so pirmėnė, o mums, lietu viams, svarbi kovos priemonė už tautos laisvę ir nepriklauso mybę. Vliko pirm. dėkojo spaudos parodos suruošėjams ir visiems spaudos darbuoto jams.

Paroda buvo gausi ekspona tais, kurie užpildė didžiulį mu zikos studijos kambarį, turėjo rėtų eksponatų ir darė gerą įs pūdį.

L. Bendruomenės klausimai

referatą skaitė S. Barzdukas ir B-nės lėšų telkimo klau si mais J. Jasaitis. Čia pasisaky ta gana opiais, bet netikrume esančiais klausimais.

Be ko kita, kadangi į J. Kardelio paklausimą, kodėl Australijos lietuviai geriau ne sugyvena, nesutaria ir vieni kitiems skelbia ultimatumus, Australijos atstovas, J. Bachu nas atsakė, kad taip buvę anks čiau, bet dabar reikišiai sukul tūrėjimas, išrinkti nauji žmo nės ir B-nės organus ir dabar jau susitariama — tai svečias iš Australijos, kun. Vaseris, sa ko, kad taip sklandu dar nē ra, bet kai dėl sukul tūrėjimo, tai visi lietuviai esą vienoki vi sur.

Kun. Jankus iškelia Liet. B-nės šventės reikalingumą. A. Rinkūnas siūlo rasti būdą pri traukti prie B-nės didžiulias liet. organizacijas.

J. Kardelis siūlo JAV B-nei susitarti su ALT ir kreipia dė mesį į apgailėtiną reiškinį, kad daugelis išeivijos lietuvių netu ri supratimo apie Lietuvos ri bas ir žiauriu nesupratimu net sapudoje kelia ginčus, kad Lietuvos Steigiamasis Seimas, išrinktas visos tautos, visų pir ma pasauliui paskelbė deklara ciją, kad Lietuva atstatoma etnografinėse ribose. Diskusijų pasekmėje priimta rezoliucija, siūlanti šiuo reikalu susirūpin ti.

O kai dėl J. Jasaičio refera to, tai dr. Matulionis sako, rei kia solidarumo mokestį rinkti, kaip tą daro Vasario 16 gim nazijai kun. Sugintas. P. Blins

NUO PAT KAPITOLIAUS

„NL“ bendradarbio Vašingtone.

200.000 DEMONSTRUOJA UŽ POLITINIŲ IR PILIETI NIŲ TEISIŲ LYGYBĘ

Rugpjūčio 28 d. įvyko ma sinė demonstracija, kurioje da lyvavo be didelės daugumos juodųjų, taip pat ir baltieji (apie 10%).

Jau rugp. 27 d. juodųjų ap gyventų rajonų bažnyčiose bu vo laikomos specialios pamal dos.

28 d., dar prieš aušrą, de monstrantai pradėjo rinktis prie Washingtono paminklo, o nuo 8 val. ryto minios plau kte plaukė su plakatais, skel biančiais lygybės obalsius. Iš visų didžiojo krašto kampų juos vėžė į Vašingtoną 1500 specialių autobusų, 25 trauki niai, neskaitant savųjų susisie kimo priemonių.

Demonstrantai dainuodami tvarkingai žygiavo nuo Va šingtono ligi Lincolno pamink lo. Čia buvo pasakyta eilė ug ningų kalbų, raginančių juo

duosius nesustoti kovojus už savo teises.

Eisenoje dalyvavo per 200 tūkstančių žmonių. Demons tracija tvarkingai praėjo paki liame ūpe ir nustatytu laiku mi nia išsiskirstė.

Demonstrantų delegacijos vadai buvo priimti Kongreso narių ir prezidento Kennedy. Po delegacijos apsilankymo Baltuose Rūmuose, prez. Ken nedy išleido pareiškimą, kuria me konstatavo tvarkingą mi nios laikyseną siekiant lygių teisių be rasės, spalvos, tiky bos ir tautybės skirtumo.

Pareiškime pabrėžta, kad Federalinė vykdomoji valdžia ir toliau sieks padidinti darbą ir pašalinti diskriminaciją sam dant darbininkus, sustiprinti profesinį išsimokslinimą bei stengsis praveisti politinių ir pi lietinių teisių lygybės įstatymo priėmimą Kongrese. G. G. K.

NEW YORKO NAUJIENOS

LIETUVOS ATGIMIMO SAJŪDIS ĮSIJUNGĖ Į VLIKĄ.

Jis Vlikui prisiuntė tokio tu rinio laišką: „1963 m. rugpjū čio 24 d. Didžiai Gerbiamam Vyriausiajam Lietuvos Išlaisvi nimo Komitetui, New Yorke Lietuvos Atgimimo Sajūdžio Vyriausioji Valdyba savo posė dyje 1963 m. rugpjūčio 24 d., susipažinusi su VLIKo kvieti mu į vieningą Lietuvos Laisvi nimo darbą, visais balsais nu tarė:

Lietuvos Atgimimo Sajūdis, kaip lietuvių Nacionalistų par tijos tąsa išeivijoje, atsiliepdą ma į VLIKo kvietimą, pareiš kia savo norą įsijungti į bend rą Lietuvos laisvinimo darbą,

trubas siūlo dėtis į Lietuvių Fondą. Dr. Pikūnas: reikia PL B vadovo. P. Kamantas: rei kia apmokamo reik. vedėjo. Inž. Izbickas: reikia mokėti or ganizuoti dolerį. Esą jis kartą girdėjęs kalbant kardinolą Cushingą, kuris pats apie sa ve pasakęs: aš todėl kardino las, kad mokėjau organizuoti dolerį. Ir B-nei reikia rūpintis dolerio organizavimu.

Peticijos Jungtinėms Tautoms klausimą referavo J. Kardelis, pabrėžęs, kad peticijos adre sas gali būti kitas, bet peticija būtina, ir reikia surinkti milio nus parašų. Visi po to kalbėju sieji peticijos ruošimui pritarė: dr. Matulionis, p. Volertas, p. Armonienė, p. Dikas, prel. Balčiūnas, dr. Pikūnas, inž. Izbickas ir LLK pirm. V. Sidzi kauskas. Priimta rezoliucija:

Antrasis PL B-nės Seimas, išklauses pranešimo apie Peti cijos Jungtinėms Tautoms or ganizavimą, sumanymą prita ria ir PL B-nės Valdybai pave da dėl jos paruošimo ir vykdy mo susitarti su latviais, estais, diplomatais, Vliku, LLK ir ki tais laisvinimo veiksniais (refe ratas vėliau skyrium).

P. L. B-nės kova dėl Lietuvos laisvinimo buvo iškelta J. Matulionio re

galvoje, kad dabartinis nevie ningumas Lietuvos laisvinimo organizacijoje ne tik neigia mai atsiliepia pačiai L-vos lais vės kovai, bet ir įneša neder mę ir kliudo tautiniam solida rumui pačioje PL B-je, — už giria PLB V-bos iniciatyvą vie nybės atstatymo reikalu ir pa veda jai ir toliau aktyviai rūpintis bendros ir vie ningos Lietuvos laisvinimo va dovybės sudarymu ir spręsti P LB dalyvavimo būdą joje.

P. Vaitiekūnas perskaitė įdomų referatą apie ūkinę pa dėtį Lietuvoje.

Rinkimai

Pr. Rudinskas Nominacijų komisijos vardu pranešė, kad statutas reikalauja pirma nu spręsti PLB v-bos vietą. Bal suojant už JAV pasisakė 38, už Kanadą 26.

Slaptu balsavimu į PLB v-bą išrinkti: Vyt. Kamantas (60), S. Brazdukas (57), A. Mikulskis (53), Alg. Nasvytis (47) ir J. Bachunas (43).

Priėmus konstitucijos papil dymus, sekė gražus ir įdomus V. Adamkavičiaus referatas.

Jaunoji karta ir lietuvių bės išlaikymas,

kuri įdėsimė ištisai vėliau.

Mandatų kom. vardu V. Užupis pranešė, kad Seime yra 70 narių.

Rezoliucijos:

Lietuviams Lietuvoje ir lais vame pasaulyje, Jungtinėms tautos, lietuviškos šeimos klausimu, lietuvių dienos, lietu vių fondų klausimu, kreipima sis į turistus, Vasario 16 gim nazijos reikalu, Peticijos klau simu, dėl liet. organizacijų pri traukimo prie B-nės, dėl B-nės rėmimo, sveikinimas kultūri ninkams, L. Enciklopedijai ir 8 anglų tomy leidėjui J. Ba chnui, padėka buv. PLB v-bai, Kult. T-bai, LLK, min. J. Kajeckui, gen. Liet. konsului Kanadoje, diplomatams, KLB Toronto apylinkei, abiem To ronto liet. parapijoms, Voice of America ir p. Labanauskui, CBC ir p. Patrice Moor, vi siems menininkams ir visiems tautiečiams, dalyvavusiems Lietuvių Dienose ir Seime.

Seimas užbaigtas himnu. Penktadienio vakaras buvo skirtas A. Kuprevičiaus forte

pijono rečitaliui ir literatūros vakarui, o šeštadienio vaka ras masiniam baliui, kuris ir bu vo tikrai masinis, sutraukęs pil nutėlę didžiulę salę publikos, ypač daug jaunimo.

Sekmadienį buvo tikra

Lietuvių dainų šventė.

Vidudienį didžiulė arkivys kupo katedra buvo masiškai perpildyta lietuvių. Pamaldas laikė vysk. V. Brizgys, daly vaujant Toronto arkivyskupui. Puikiai vargonais grojo kun. Jurkšas vedęs ir masinį baž nyčios giedojimą. Prasmingą pamokslą pasakė prel. Balkū nas, prieš tai gražiai lietuvius įvertinus Toronto arkivysku pui. Iškilmingai skambėjo ka tedroje Lietuvos Himnas.

Po pamaldų tuojau O'Keefe teatro salėse atidaryta meno paroda, kuri užtrus 6 savaites. Atidarymo žodį tarė Lietuvos atstovas Vašingtone J. Kaje c kas.

Parodą atidarius, tuojau pra sidėjo iškilmingasis

koncertas - aktas,

trukęs 5 valandas ir kaipą iš varginęs savo ilgomis kalbo mis, kai ką net užmigdęs...

Aktą pradėjo Seimo pirm. dr. Lukoševičius. Po sveikini mų sekė įdomi S. Sužiedėlio paskaita modernia lietuvių te am.

Antroje dalyje buvo kon certas.

Apie koncertus ir parodą bus parašyta skyrium vėliau.

Atsiveikimo vakarienė taip pat buvo labai įdomi, gra ži ir simpatyngai praėjo. Sumi nėtinos tikrai pasireiškusių pavardės: Jokubaitis, Simana vičius, Žmuidzinas, Balčiūnas, Domeika, Čibiras, Padvalskas, Vaseris, Petrašius, Bachunas, Procuta, Puzauskas, Lukoševi čius, Sugintas, Barzdukas, Va saitis, Azubalis, Placidas, Izbic kas, Sungaila, Matulionytė.

Baigiant šį labai prabėgo mis aprašymą, tenka pasi džiaugti, kad visi meniniai pa rengimai, pamaldos ir parengi mai buvo lankyti masiškai.

Taipgi buvo ryšku, kad vi si Kanados lietuviai ir visos jų organizacijos gražiai bendra darbiauja Bendruomenės rē muose. Už tai garbė visiems lietuviams!

KAS NAUJA KANADOJE

KANADA SUSITARĖ SU JAV DĖL ATOMINIŲ GINKLŲ

Derybas su JAV dėl atomi nių ginklų Kanadai pradėjo konservatorių valdžia, todėl, li beralams baigus tas derybas, pirm. Pearson pareiškė, kad buvo kalbėjęs rinkimų metu, kad pažadus reikia tesėti. Ir Pearsono valdžia, Diefenbake rio duotus JAV pažadus tesė jo. Rugpjūčio 16 dieną Kana dos ministrų kabinetas, ap svarstęs šį klausimą dar kartą, susitarimą užbaigė.

Gaunami iš JAV atominiai ginklai bus dar šiais metais sa ndėliuojami Kanadoje, bet jų priežiūra bus bendra su JAV ir jų panaudojimas taip pat bus abiejų valstybių žinioje.

Kadangi dalis ginklų skirta NATO žinioje esantiems oro jėgų daliniams, kurie stovi Pra ncūzijoje, kuri nesutiko atomi nių ginklų priimti, tai tie gink

lai laikinai bus sandėliuojami V. Vokietijoje.

KANADOJE SUMAŽEJO NEDARBAS

Liepos mėnesį Kanadoje žy miai sumažėjo nedarbas. Apie liepos mėn. pusę dirbančiųjų buvo 6,744,000 ir bedarbių tikrai 293,000, kas sudaro apie 4.2% dirbančiųjų. Praėju sių metų tuo pat metu bedar bių buvo 308,000. Daugiausia bedarbiai darbų gavo Ontario, kai Quobecas mažiausia teda vė.

— Per darbo dieną JAV žu vo 517, Kanadoje 114, dau giau negu pusė auto katastro fose, kiti nuskendo, sudegė gaisruose.

— JAV senatas priėmė įsta tymą įpareigojantį streiko at veju arbitražo būtinumą.

A. A.

PETRUI STRAZDUI

mirus,

ŽMONĄ, DUKTERIS IR BROLĮ JURGĮ STRAZDĄ

nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Lietuvių Kredito Kooperatyvas „Parama“.

Nepriklausoma Lietuva

INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! For loyalty to Canada!
Už ištikimybę Kanadai! For liberation of Lithuania!

Authorized as second class mail by the Post Office
Department, Ottawa, and for payment of postage in cash
LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ CENTRO TARYBA IR
SPAUDOS BENDROVĖ „NEPRIKLAUSOMA LIETUVA“.

Redaktorius Jonas Kardelis.

DO 6-6220

7722 George Street, LaSalle, Montreal 32, Quebec, Canada.

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates:
Kanadoje\$ 5.00 Canada\$ 5.00
Amerika ir P. Amerika. \$ 5.50 America & S. America \$ 5.50
Visur kitur\$ 6.00 Other Countries ...\$ 6.00

Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenum. arba sml. pašto ženklais).

Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą, gauna nuolaidų.

Neapgaudinėkime

NEI KITŲ, NEI... SAVES,

kai kalbame apie Lietuvą.

Pripažinkime, kad po Sta lino mirties, geležinė uždanga prasivėrė kiek daugiau. Ir ne tik tai iš anapus per ilgus lai kų gauta daugiau žinių, bet ir į tą užtroškusi orą įsiveržė gai vesnė Vakarų oro srovė, kuri šiaip ar taip truputį atgaivina gyvybę. Tą faktą ir galima pavadinti sovietine pažanga. Gal tiksliau — pradžia pažan gos. Jeigu iš tikrųjų taip yra, tai tą reikšmę galima būtų va dinti tikra pažanga. Bet kol kas tai ir ne visai aišku ir visai netikra.

Bet faktas lieka faktas: žinių apie sovietinį gyvenimą gauna me daugiau ir beveik visiškai tiksliai. Tat dabar ką nors nu slėpti arba propagandiskai nu dažyti jau daug sunkiau arba ir visai neįmanoma. Bet, kaip sovietinėje sistemoje įprasta, propaganda veikia senu būdu, todėl tebetęsiamas bandymas žmones apgauti. Taip pasielgė ir paskutinės lietuvių ekskursi jos į Lietuvą žmonės iš Kana dos, darę po kelionės viešą pranešimą.

Jiems aiškiai reikia pasaky ti: jie nebuvo nuoširdūs ir ne pasakė tos teisybės, kurią, bū dami Lietuvoje, jie patyrė. Jie gi susitiko su savo artimaisiais, susitiko su pažįstamais, kurie jų negalėjo nutylėti tos tikro vės, kurią jie išgyveno ir tebe gyvena. Tikėtai per jų neigū dimą vartyti propagandą arba per šalutinio pobūdžio pasisa kymus ir jie pasakė tos teisy bės, kuri yra svarbi. Taigi, taip elgdami, jie apgaudinėjo ki tus ir apgaudinėjo patys save. Ar tai protinga ir ar tai sąži ninga?

O juk faktas oficialus, kad į Lietuvą laisvai žmonės neįlei džiami pasako, kad ten nege rai.

Faktas aiškus: Nepriklaus oma Lietuva per 20 nepriklau somo gyvenimo metų ne tik tai atsikėlė iš karo ir okupaci jos griuvėsių, bet progreso prasme išliko ir pirmiausias pasaulio valstybes. Neprik lausomo gyvenimo metai Lie tuvą ir prikėlė, ir sutvarkė, ir atstatė, ir išskėlė ir pirmiauj ančias valstybių progresą viršū nes. Tuo tarpu sovietinė oku pacija, trunkanti jau tą pat lai kotarpį, per 20 metų nei spėjo atstatyti, nei gali patenkinti pačių paprasčiausių žmonių kasdieninio gyvenimo reikalų ir tiek atsilikusi, kad ligšiol bi jo įsileisti žmones, bijo gimti nes pas gimines ir kaimus leisti, bijo viso to, kas laisvie ms žmonėms nesudaro jokio rūpesčio. Tai yra faktai, kad Lietuvoje yra labai blogi reika lai.

Didžiausias ir pagrindinis blo gumas — žemės ūkio kolekty vimas, kuris buvo atliktas perdėm prievarta. Prievarta su vartyti ir kolchozus kaimo žmo nės nenori dirbti ir kolūkinį darbą boikotuoja. „I kolūki mes einame tik tai laikui pralei sti, bet ne dirbti“, — sakė Strė lienė. „Brolis, būdamas briga

dininku, turi atsižvelgti į kol ūkiečių silpnynes“, — sakė Vil kelis. — „O 60 arų puikiau siai išdirbti“. Ir nenuosta bu, kad visi didžiuliai kolūki nės žemės plotai valstybei duo da mažiau, negu tie maži ga balėliai, kurie palikti individu aliam kolūkiečių naudojimui. Tai yra sovietinė tragedija ir katastrofa.

Kolūkinio gyvenimo faktai įdomūs tuo, kad kaimo žmo nės, pastatyti į fabrikinio dar bininko sąlygas, ir elgiasi kaip darbininkai — solidarai, „visi už vieną ir vienas už visus, to dėl joki pavarovai, joki briga diminkai jiems nebaisūs. Jie, kaip pastebėjo Adakauskas, dirbdami valstybiniuose ūkiuo se, jau valdžiai stato reikalavi mus: trumpinti darbo valan das ir mokėti jiems atlygini mus nustatytu laiku. Tai jau yra jėga, su kuria reikia skai tytis. Žodžiu — žemės ūkio produktų gamyba yra nepa prastai blogoje padėtyje.

Kita svarbi negerovė: staty bos nepasiveja pareikalavimo ir butų trūkumas ne mažėja, bet didėja. Ypač yra bloga dėl to, kad kaimai visiškai griūva ir niekas jais nesirūpi na. Miestų, kurie ryšium su bė gimū žmonių iš kaimų, skai čius sparčiai auga, ne butų, bet kambarių trūksta. Yra tiesiog butų stokos katastrofa, nes ve dusios poros negali gauti ne buto, bet po vieną tik tai kam barį. Žinoma, sovietinė ponija butais apsirūpinusi. Bet tas ap sirūpinimas „liaudies gerovės“ vardan tikrai didina okupaci nės valdžios katastrofišką pa dėtį.

Visus šiuos trūkumus sovie tinė valdžia bando pridengti pūsdama „Potiomkino kai mus“ — kokio nors fabriko pa statymo faktu.

Jau vien oficialus pasiteisi nimas, kad Lietuva negali pri imti daugiau turistų, nes netu ri pakankamai viešbučių, ro do, kad statybos yra apverkti noje padėty.

O jeigu žmogus negali tin kamai pavalgyti, neturi kuo tinkamai apsirengti ir neturi kur gyventi, — tai koks gi tas gyvenimas?

Bet ir to maža. Žmonių lais vė suvaržyta iki paskutinio lai psnio. Nei laisvos spaudos, nei laisvo žodžio, nei laisvų or ganizacijų, nei laisvo įsitikini mo, — tai gi visuma sudaro vaizdą, kad sovietinėje Lietu voje gyvenimas kaip žiauria me kalėjime.

Ir dar viena savybė: žmo nės nepakenčia rusų okupaci jos. Visai atvirai sako, kad jei gu Lietuvoje būtų šeiminkai Lietuvos komunistai, gyveni mas būtų kitokis, bet Lietuva okupuota, ir okupacija yra pa ti didžiausioji Lietuvos nelai mė.

Tokia yra tikrovė. Ir todėl reikia kaltinti tuos lietuvius, kurie šią tikrovę nuslepia ir dar bando pridengti.

J. Kardelis.

Laiškai Redakcijai

ATVIRAS LAISKAS TORO NTO LIETUVIŲ

AKADEMIKŲ DRAUGIJAI

Dėkoju, kad manęs neužmir šote ir prisuntėt spausdintą laišką, kviečiantį įrašyti į š. m. gegužės mėn. 5 d. isikū rusių Toronte Lietuvių Akade mikų draugiją (Alumni).

Kai turime Toronte apie 60 organizacijų, kurių bent pusė skaitosi tik ant popierio, tai man kilo abejonė, ar ši nauja draugija irgi nebus tokia pat tušti fantazija, kaip kadaise įsteigtas „Intelektualių klu bas“, kuris po įsteigimo greit dinga kaip šešelis.

Sakote, tos draugijos tiks las yra: puoselėti akademines vertybes, studijuoti lietuvių kultūros ir lietuvių išlaiky mo klausimus, palaikyti tarpu savį ryšį akademikų tarpe ir pagelbėti lietuviams studen tams.

Man atrodo, šie tikslai yra tik žaidimas gražiais žodžiais. Kokios tos akademinės verty bės ir kaip jas puoselėti?

Lietuvių kultūros ir lietuvių bės išlaikymo klausimus ge riau už mus išstudijuos esanti PLB Kultūros Taryba. Palai kyti tarpusavį ryšį turime pro fesines ir bendrines organiza cijas. Pagelbėti lietuviams stu dentams turime net du studen tų rėmėjų būrelius, reikia tik į juos įsijungti.

Taip aš ir nematau jokio tikslo tai draugijai veikti. Bet aš numatau, kad ji padarys didelę žalą mūsų bendruome nei skaldant ją į mažus frag mentus ir trūpinant jos skur džias lėšas smulkiems reikaliu kams.

Akademikus ir kitus pamo kytus tautiečius skaitome kaip bendruomenės mieles ir drus ką, kas bendruomenės tešlą sukelia ir priduoja jai skoni, tačiau tu „intelektualių“ susi darymas siarame ratelėje, at siskyrimas nuo „liaudies“ ir puoselėjimas „savų vertybių“ bendruomenę palieka be tų

prieskonių ir išsina ne kokie pyragai.

Anglosaksų skaitlingos, vi so ko pertekusios tautos. Jų stu dentai ir akademikai neturi au kštesnių idealų, kaip „good ti me“, tai jie gali turėti tokias pseudo korporacijas: epsilon ksi, pi-beta-kapa, ar kitokius niekniekius. Mes turime aukš tesnius tikslus ir mums nėra ko juos mėgdžioti steigiant kaž kokius alumnus ar korbo rundus.

Junkimės į jau esamas lietu viškas organizacijas, padėki me bendruomenei surinkti so lidarumo mokesčių, išlaikyti lie tuviškas mokyklas, lietuvių spaudą ir knygą, lietuviškas tradicijas ir svarbiausia — lie tuvių kalbą, o tuos 5 dol., ku rie numatomi kaip nario mo kestis, atiduokite Lietuvos lais vinimo reikalui.

Akademikas.

Pone Redaktorium,

Arimantas N.L. Nr. 34 kelia klausimą Šiluvos koplyčios Vasingtone įrengimo reikalui. Jis sako, kad net užrašas Lith uania kur nors nežymioje vie toje padėtis, nedaug kieno dė mesį atkreips, kad tai esanti lie tuvių šventovė.

Man teko patirti, kad toje koplyčioje iš viso nebūsią žo džio Lietuva ar Lithuania. Ir gerb. Vyskupas V. Brizgys ir prel. J. Končius, plačiai koply čios reikalą „Drauge“ aprašę, nei vienas nepasakė, kad toje koplyčioje bus įrašas Lithua nia. Ten būsianti Šiluva, Auš ros Vartai ir Šv. Kazimieras ir svarbiausia, kad koplyčia būsianti įrengta lietuvių sudėto mis aukomis.

Norėčiau žinoti, gal kas ga lėtų autoritetingai atsakyti, bus toje koplyčioje matomoje vie toje užrašas Lithuania ar Lie tuva, ar nebus?

J. Audėnas.

Mielam Prieteliui,

A. + A.

VYTAUTUI SLIDŽIAUSKUI,

staigiai ir netikėtai mirus Bostone,
jo žmoną VALERIJĄ, dukterį ZITĄ ir
sūnų HENRIKĄ su žmona,
nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime,
Verutė, Kazys ir Romas Otai.

AUKSO LIGA
SOVIETUOSE

Auksas Sovietų Sąjungoje kelia nemažų rūpesčių. Vis da dar įsigyja įvairaus pobūdžio žniau iškyla nelegalių būdu įsi gyto aukso supirkinėjimas.

Sovietai supirkinėja pramo nės reikmenis iš technikoje da ugiau pažengusių kraštų, jie portą išbalansuoti savo ekspor žaliavas bei didelius maisto kiekius, tačiau nesugeba tą im tu. Tad įvairius pirkimus ten ka apmokėti svetimąja, tvirtą gomis. Šalia Pietų Afrikos, so vietai yra antroje aukso gamin tojų vietoje pasaulyje. 1946 - 1958 m. laikotarpy metinė sovietų aukso gamyba yra sie kusi 15 milijonų uncijų (tuo pa ja valiuta ar savo aukso atsar čiu metu Kanados gamyba bu vo 4,4 mil. unc., JAV — 1,7 mil.).

Sovietijoje auksas yra vals tybės monopolio žinioje. Jis kasamas dvejais būdais — vals tybiniu ir vad. arteliu.

Auksas esąs vagiamas arte lėse ir valstybės laikomose ka syklose. Pvz., skelbta, kad 50 kg „neįregistrato“ aukso ras ta Šumilino, Magadano kasyk lų inspektorius bute, dar 13 kg aukso rado pas keleivius Magadano aerodrome ir pan.

„Supirkinėtojai ir spekulian tai“, lyg musės sulekia iš viso krašto ir rytines sritis ir aukso plovimo metu jie sugeba jį ne legaliai nupirkti.

Spekuliacijos ir kt. keliais įgytas auksas Sovietijos pilie čių pardavinėjamas labai aukš tomis kainomis — brangeny bių pirkliams, dantų techni kams, įvairių pagražinimų dir bėjams. Pvz., Sverdlovsko sri ty viena asmenų grupė sugebė

jo per trumpą laiką į aukso žie dus, auskarus ir apyrankes pa versti daugiau kaip 30 kg auk so.

Sovietinė spauda skelbia, kad padėtis esanti aliarmuojan ti, nes per dideli aukso kiekiai atsidūrę privačios rankose ir dingsta pogrindyje. Vyksta aukso supirkinėtojų teismai ir sovietų spaudoje skelbiamos įvairios būdingos smulkmenos, pvz., „pas suimtuosius rasta 6 kg aukso... jis buvo slepia mas muile, virtuvės sienose, garažo duryse, po grindimis ir net kapinėse“. Maskvos „Iz vestijos“ skelbia žinias apie va liutos supirkinėtojus, įsigijusius „milijonų rublių vertės nuosa vybę“, apie įsigytus deimantus, tūkstančius JAV dolerių, net ir lėkštės dydžio gryno aukso imperatoriaus Aleksand ro II-jo medali. Visos brange nybės buvusios paslėptos valiū tos supirkinėtojo dukters kars te kapinėse...

Aukso kaupimu Sovietijoje pirmoje eilėje susirūpinę gy ventojai, turi didesnes pajā mas, pvz. aukštesnieji parti niai pareigūnai ir ūkių admi nistratoriai, aukštesnio laipsnio karininkai ir paprastieji speku liantai. Daugelis jų, iš savo at lyginimų negalėdami įsigyti na mų, automobilių, televizijos aparatų, šaldytuvų ar motocik lų, pinigus investuoja į iš vals tybės pavogtą auką ir sveti mų kraštų valiutas. O pilkieji sovietiniai piliečiai būtinų gy venimo reikmenų atsisakya da mi, dažnai perkasi auką, jį skirdami „juodajai dienai“.

Neseniai Sovietijoje įvedus mirties bausmę už spekuliaciją aukso ir valiuta, tai pakanka

Lietuviai veikia visur

Vokietija.

JAV SVEČIAI VAK.
VOKIETIJOJE

Rugpjūčio 15 d. Vyk. Ta ryboje ir ELTOS būstinėje lan kėsi Laisvosios Lietuvos Komi teto New Yorke narys Marty nas Brakas. Jis turėjo pasitari mą su Vyk. Tarybos nariais, lankėsi ir kitose Vokietijos vie tose, matėsi su visa eile Vokie tijos lietuvių veikėjų. Nuo lie pos 26 d. M. Brakas drauge su kun. A. Trakiu (iš JAV) ke liolika dienų dalyvavo ir akty viai reiškėsi Pasauliniame Liu teronų Kongrese Helsinkyje.

Liepos 30 d. lietuvių atvy kusi didelė, pirmoji tokio mas to JAV lietuvių ekskursija rug jūčio 20 d. iš Bruselio išvyksta atgal į JAV. Ekskursijoje da lyvavę JAV lietuvių meninink ai — sol. P. Bičkienė, sol. L. Stukas, pianistas A. Vasaitis ir akt. V. Žukauskas su kon certais lankėsi lietuvių sargybų kuopose (Hanau, Munstery, Schwetzingene, Kaiserslau terne), rugpjūčio 11 d. turėjo koncertą Konigswinter sureng toje Studijų Savaitėje, o rugp jūčio 17 d. pasirodė Londono lietuviams. E.

MUENCHENE TARTASI
DĖL PAVERTGŲJŲ
MANIFESTACIJOS

Muenchene įvykusiamej Baltų Tarybos veikėjų ir ukrainiečių Tautinės tarybos vyk. organų pasitarimas. Pa sitarime dalyvavęs Lietuvos Laisvės Komiteto ir PET Lie tuvos delegacijos pirm. min. V. Sidzikauskas kalbėjo apie pastarojo meto politinę padė tį. Visi dalyviai pasisakė dėl padėties jų kraštuose.

Pasitarimo dalyviai sutarė 1964 m. Fed. Vokietijoje su rengti pavertgųjų tautų plates nio masto manifestaciją — jo je būtų paskelbtos atitinka mos deklaracijos. Įvairių tau tybių atstovai netrukus ap svarstys manifestacijos suren gimo būdus. Pasitarime pabal tiečiai pareiškė užuojautą uk rainiečiams, jiems netekus vie no aktyviausių jų Taut. Tary bos narių, prof. Jurčenko, gi ukrainiečiai pareiškė apgailes tavimą Baltų Tarybai netekus jos ilgamečio nario, pulk. L. Jakobsen. E.

KANADOS SOSTINĖ OTTAWA

PROJEKTUOJAMA
PLANAI KOVAI SU
NEDARBU

Darbo ministeris A. Mac Eachen parlamentui įteikė ko vos su nedarbu planą.

Vyriausybė numato 500 dol. dotaciją kiekvienam, kas didžiojo nedarbo laikotarpiu — nuo lapkričio 1 d. iki kovo 30 d. — pasistatys namus, tu rint minty, kad tokiu atveju namų statyba duos bedar biam darbu.

Apskaičiuojama, kad žie mos laikotarpiu pastatoma 10 -15,000 namų, tai tą gyvenam. namų skaičių norima padvigu binti, kuriam tikslui ir skiriama 500 dol. dotacija.

Federalinė vyriausybė nu mato dirbančiųjų darbininkų mokslinimo išlaidas, daro mas provincinių vyriausybų, pakelti nuo 75% iki 90%. Ji taipgi netrukus patieks planus, kaip mokslinei ir pakelti kvali fikacijas vyresnio amžiaus žmonių, kurie atsiduria bedar bių eilėse. Susirūpinta taip pat bedarbių augimu ryšium su pramonės automatizacija.

Žiemos metu 50,000 dol. do taciją padvigubinti iki 100, 000 dol.

SUMAŽEJO AUTOMOBILIŲ
LIŲ IMPORTAS

ypač iš JAV. Pernai buvo įvež ta iš JAV 14,218 mašinų, o šiemet per tą patį laiką tik 3,037. Šis faktas aiškinamas tuo, kad kanadiečiai pradėjo daugiau pirkti savo gamybos mašinų, kurių pareikalavimas pakilęs 21%, palyginus su praėjusiais metais.

mai liudija apie nusikaltimų ap imtį. Praėjusiais metais ir Lie tuvoje buvo teisiama valiutos, aukso supirkinėtojai. E.

J. Amerikos V.

LIETUVOS VALSTIEČIŲ
LIAUDININKŲ SĄJUNGOS

narių suvažiavimas šaukiamas š. m. spalio mėn. 12 ir 13 d. New Yorke. Darbotvarkėje Lietuvos laisvinimo proble mos, LVLS deklaracija ir var pininkų, demokratų, valstiečių liaudininkų politinės srovės 75 metų sukakties paminėjimas. Suvažiavimo rengimo komisi jon įeina Juozas Audėnas, He nrikas Blazas, Pranas Dulevi čius, prof. Vincas Kanauka, Antanas Novickis ir Albertas Ošlapas. Rengėjų adresas: H. Blazas, 2621 East 27th St., Brooklyn 35, N. Y., telef. SH 3-6207.

NAUJOJO LIET. VALSTIE
ČIŲ LIAUDININKŲ S-GOS

tremtyje Centro Komiteto rin kimai pradėti vykdyti kores pondenciniu būdu. Rinkimų komisija: Jonas Bertašius, An tanas Lunekas, Juozas Urbe lis. K-jos adresas: J. Bertašius — 2642 W. 15th St., Chicago 8, Ill., telef. LA 1-9568.



Mrs. Gerda Van Beekhoff,

iš Olandijos Kerk Avezaath vietovės, yra Associated Coun try Women of the Word prezi dentė. Neseniai jai lankantis Kanadoje, ji nurodė, kad CA WW yra daug padariusi mais to srity duodant patarimus Jungtinėms Tautoms.

KANADA APSISPRENDE
ISTIRTI SAVO GYNYBOS
POLITIKĄ

Vyriausybė padarė nelauktą žingsnį sąryšy su specialia par lamento komisija dėl krašto apsaugos. Min. pirm. Pearson pranešė, kad komisija yra lais va tirti Kanados gynybos tra tegiją.

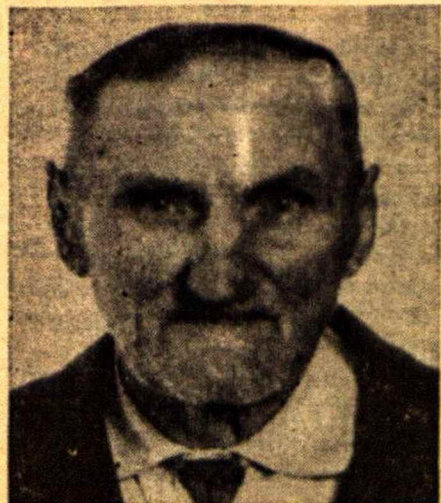
Šis pranešimas rodo, kad vy riausybė susirūpinusi paplitu siu nepasitenkinimu dėl mūsų krašto gynybos politikos ir vle šiosios nuomonės gilaus pasida linimo dėl atominių ginklų pa naudojimo.

Vyriausybė duoda žinoti, kad šiandieninė gynybos poli tika gali ir nebūti rytdienos po litika. Mr. Pearson yra pasa kęs, kad vyriausybė pasiryžusi persvarstyti šį klausimą, ir jis tikisi, kad jai pagelbės komisi ja apsisprendžiant, kokius įsi pareigojimus Kanada privalan ti prisiimti. Komisija peržiūrės Krašto gynybos sąmatas, sie kiančias ligi \$1,619,492,237 t. y. virš 25 procentų visų minis terijų sąmatos. Tik vienas treč dalis šios sąmatos arba \$356, 158,000 eina uniformuotam personalui išlaikyti, t. y. karei viams, jūrininkams, lakūnams. Beveik 200,000,000 eina civili niam personalui gynybos mi nisterijos išlaikyti.

Būtų neįtikėtina, jei komisi ja, tirdama išlaidų sąmatą su moje \$1.6 biliono, nerastų vie tų, kur išlaidos būtų sumažinti nos. Bet nepanašiai kitoms neparlamentarinėms komisi joms jos svarbiausias išdavi nys nuspręsti, ar visos išlaidos gali atitikti reikalams, kuriuos Kanada prisiima vakarų gyny bos sistemoje. (CS).

Ką pasakoja iš Lietuvos atvykęs kolūkietis

PASIKALBĖJIMAS SU IŠ LIETUVOS ATVYKUSIU KOLŪKIEČIU



Vincas Vyčinas

Prieš maždaug mėnesį lai ko į Kanadą iš Lietuvos, pas sūnų, Prince George kolegijos (Prince George, B. C.) profesorių, Dr. Vincą Vyčiną atvy ko tėvas, Vincas Vyčinas, 77 metų amžiaus.

NL red., sužinojęs apie tai iš „Naujienu“, parašė tėvui ir sūniui, pp. Vyčinams, laiška, į kurį gavo redaktorių dominan čių asakymų. Malonus prof. dr. V. Vyčino atsiliepiamas ir jo užsimoti darbai neabejoti nai bus įdomūs „Nepriklauso mos Lietuvos“ skaitytojams vi sur, kur tikrai jie gyvena.

Ižangai apie Profesorį Dr. Vincą Vyčiną ir jo užsimoti mus šia nr. 4-me puslapyje. (Vėliau bus plačiau). Pasikal bėjimas gi su tėvu, Vincu Vy činu, skelbiamas čia.

Pradžiai, kaip jis atsakė N kor. į klausimą, kada atvyko?

— Nugi, Kupiškėje sėdau ir traukinį gegužės m. 7 dieną. Maskvoje teko lėktuvo laukti daugiau kaip tris savaites. Viešbučiuose man neatsirado vietos. Tą laiką nakvojau kaip papuolė: geležinkelio stotyje ir pas geros širdies žmones, ku rie leisdavo jų virtuvėse nak timis pasnausti. Maitinai irgi visai. Aš šitame žemyne jau nebe „grinorius“. Esu Pen nylvanijoj gyvenęs ir ten 18 metų kasęs anglis. Ten sukū riau lietuvišką šeimą ir 1926 m. su ja grįžau į Lietuvą. Tą rėjau kelis šimtus dolerių susi taupęs. Kupiškio apylinkėje, Juodkonių kaime, įsigijau 18 hektarų ūkėlį. Turėjau du sū

nus, abu Amerikoje gimusius. Vincą, kurio pastangomis pasi sekė man iš sovietinės peklos ištrūkti. Kitą mano sūnų, Jo ną, mobilizavo 1944 m. vasa rą. Jis žuvo prie Liepojos. So vietai okupantai 1949 m. pava sarį iš manęs tą mano prakaitu įsigytą ūkėlį atėmė. Mus prie varta suvarė į kolūkį. Man kaip ir visiems paliko 60 arų (apie vieną akrą!), bet reikėjo už jį mokėti valdžiai mokes čiai, naujais pinigais 30 rublių į metus, vieną karvę, paršėlį ir 3 vištas. Nuo karvės reikėjo duoti valdžiai po 15 litų kas dien pieno. Už atimtą žemę, gy vulius bei inventorių nieko ne mokojo. Mano žmona Paulina, dėl tų peryvenimų, tais pat metais mirė.

— Kaip buvo įsteigtas Mitu vos kolchozas?

— Valdžia, komunistų par tija, jau 1948 m. norėjo mus suvaryti į kolchozą, bet jų at siuntiami agitatoriai žmonių nepaveikė. Tada tris ūkininkų šeimas išvežė Sibiran. Po to į kaimą iš Kupiškio atvyko ko munistų partijos atstovai, ke lių sunkvežimių ginkluotų po licininkų lydimi, šaukė ūkinin kus po vieną ir pareikalavo pa sirašyti pareiškimą, kad sava noriškai nori kolūkinį įsijungti. Kai jau pareiškimai iš kaimo ūkininkų „savanoriškam“ įsi jungimui į kolūkį buvo iš visų išpriešint, sušaukė mus į susirinkimą. Atvažiavo iš raju no keli komunistų partijos va deivos, kaip paprastai su gau siu būriu milicininkų automa tais ir bizūnais ginkluotų. Čia mums susirinkusiems paaiški no, kad nuo dabar prasiidės naujas, sotas ir saulėtas gyve nimas. Vieną su savim iš mies to atsivežtą sunkokai lietuvių kai kalbančią žmogystą pasiū lė mums tuojau išsirinkti pir mininku — kolūkio direktoriu mi. Paklausė tik, kas prieš, te gu pakelia rankas. Visiems iš baimės tylint, pasiūlytasis bu vo „vienbalsiai išrinktas“. Taip ir pradėjome Mituvos vardo kolūkyje naują ubagiš ką gyvenimą. Tame kolūkyje aš iki pereinut metų rudens ga niau avis.

Per 15 metų kolūkyje gyve nimo buvo pastatyti tik kar

vėms ir arkliams tvartai. Me džiagą — rąstus statybai ėmė iš ūkininkų pirmoje eilėje Sibi ran išvežtųjų nugriautu tvartu.

— Koki kolūkyje uždarbiai?

— Atlyginimai kolūkie čiams ir jų administracijai yra tokie: kolūkio pirmininkui — 200 rublių mėnesiui, buhalte riui 80, agronomui 60, veteri norui 60, felčerui 50. Pirmuo sius trejus metus kolūkiečiai už savo darbą negavo jokio atly ginimo, nes metų pabaigoje, valdžiai atidavus nustatytas normas, darbininkams nieko nebeliko. Už darbdienį per nai išėjo po 4 kapeikas ir sva rą (stiklinę) antros rūšies ja vų.

Kolūkyje buvo per 120 ark lių ir jie yra pagrindinė darbo jėga. Melžiamų karvių 60, bet pereitą žiemą dėl stokos paša rų ir dėl šaltų tvartų 14 iš jų pastip. Buvo įsakytą, kad ir nudvėsusias karves nuvežti į Kupiškio skerdyklą, kas ir bu vo padaryta. Tas pats buvo da roma ir su pastimpantiomis ark liais. Kolūkiečiai, neturėdami miltų duonai išsiiepti, yra pri verstį ją pirkti kepalėliais iš Kupiškio miesto. Tekdavo daž nai pėsčiomis vykti 7 kilometr us į Kupiškį ir ten prie kepyk los lauke, nežiūrint ar vasarą ar žiemą, eilėje dažnai po 3 ar 4 valandas pralaukus, neretais atsitikimais tuščiomis grįžti į namus.

— Ar nepasitenkinimas kol ūkiais yra visuotinis? O gal yra bent dalis žmonių, kuriems kolūkiai patinka?

— Nepasitenkinimas kol kiais visuotinis. Žmonės nesusi gyvena su kolūkiniu gyveni mu ir nieko jame neranda, kas jiems patiktų. Jeigu tik „briga dieriai“ jų nestebi, jie daugiau rymo ant darbo įrankių, negu juos vartoja. Daugiau pasiten kinę yra tie, kurie naudojami nakties tamsa pasigabenti ko lektvinių jėgų, bulves ar daržo ves iš lauko į savo pastogę. Kaip žmonės varamą į kolū kius pergyveno?

Varymas į kolchozus buvo labai skaudus pergyvenimas tautiečiams, prisirūšusiems prie savo žemelės. Tačiauėjimas į kolchozus buvo neišvengiama būtinybė. Laisvais pasilikusie ji ūkininkai buvo kaskart auk štesniais mokesčiais apkrauna mi iki jie nebegalėjo išsimokė ti ir palūžo.

Ar jūsų kaime yra rusų, iš Rusijos atvežtų?

Rusų iš Rusijos mūsiškiame kaime nėra. Tačiau yra trys

šeimos iš apylinkinių rusiškų kaimų (Čekaučiškio ir Narbu tų).

— Ar yra iš jūsų kaimo iš vežtų Sibiran?

Iš ankščiau išvežtųjų mūsų kaime (iš 30 šeimų) buvo iš vežtos trys šeimos. Nė viena iš jų nebegrižo į namus. Išveži mas palietė tuos, kurie turėjo 25 ha žemės.

— Ar žmonių tarpusavio santykiai geri, Ar jie vieni kitais pasitiki ir tarpusavyje ne bijo kalbėtis atvirai?

— Kaimo žmonės, nuo vai kystės susigyvenę, pilnai kits kitu pasitiki ir dėlto laisvai tarp savęs kalbasi. Net ir to kie, kurie nemėgo Smetonos vyriausybės, ir, rodėsi, buvo palankūs komunizmui, ir, kurie, vis dėlto turėjo nuoširdžius kai myniškus santykius su kitais, — ir tokie yra atvirai pasikalbėji mų bendrininkai. Tačiau susi darę mažą grupelę pataikūnų. Šių žmonių vengia ir neturi su jais atviro pasikalbėjimo. Vienas iš šių pasidavėlių kiek persistengė, ir tuo būdu prarado savo gyvybę nuo „nežinomos“ (partizanų) rankos. Jis, žinoma, buvo pa laidotas su orkestru raudona me karste, kaip „tautos didvy ris“. Tas prieš tai buvo įspėtas nesileisti į kenkmingą lietu viams veiklą. Nepaklausęs, jis žuvo. Kitas iš komunistuon čių nuo to laiko pasidarė atsar gėsnis ir nuosaikesnis. Vis dėl to, jis vakarais daugiau laikėsi namuose. Vėliau jis mirė. Kai me, kuriame aš gyvenau tik tie du ir tebuvo komunistiški. Gi nauji atvykėliai pareigūnai (ypač kolūkio pirmininkas) stengiasi palaikyti kiek galima geresnius ir draugiškesnius san tykius su vietos žmonėmis, ir reikia pasakyti, kad jis gana gerai su jais sugyvena.

— Ar nepasitenkinimas oku pacija didelis?

— Nepasitenkinimas oku pacija labai didelis.

— Ko žmonės laukia ir ko kias turi viltis?

— Nežiūrint jau daugelio metų ir nežiūrint JAV pasy vios politikos, žmonės tebesiti ki ir tebelaukia karo, nes jie visi mano, kad **taikū būdu Lie tuva negalės būti išlaisvinta**. Grupė senų „žemiškos“ (prak tiškos išminties kupinų žmo nių, man išvykstant, prašė pa siimti „grublėtą“ obelinę laz dą ir „išvanoti“ Amerikos vy riausybės šonus, nes jie „pa davę Lietuvą“. Kaimo apylin kės žmonės aiškiai supranta, kad Lietuva prarado laisvę ne

VYTAUTAS PATAŠIUS

Lietuvių kovos su rusais už laisvę

1863 METŲ SUKILIMAS LIETUVOJE

2. KAS PASKATINO SUKILIMĄ?

Lietuvoje stiprėjo rusų spau dimas. 1859 metais Lietuvoje uždraustos blaivybės grupės, kurios, pradėtos steigti 1846 metais ir smarkiai remiamos žemaičių vyskupo M. Valan čiaus, buvo nuveikusios didelį darbą krašte. Rusai nesijau di no girtavimo daroma žala, o tik krentančiomis pajamomis iš degtinės monopolio. Pats ge neralgubernatorius važinėjo po Lietuvą aiškindamas žmo nės, kad degtinė naudinga sveikatai.

Nepaprastai suvaržytas vys kupų susižinojimas su Roma ir sekama jų veikla. Religinis spaudimas reikšėsi brukant žmonėms provoslaviją per mo kyklas, viešą propagandą, už

vien dėl to, kad maskoliai ją užgrobė, bet lygiai ir dėl to, kad laisvosios Vakarų valsty bių jėgos nedėjo pastangų Lietuvą išlaisvinti: jie buvo Lietuvos pavergimo pasyvūs bendrininkai. Žmonės tiki, kad tikslai stiprėjanti laisvoji Euro pa gali duoti vilčių Lietuvos iš laisvinimui, o ne Amerika. Si toji jų viltis didele dalimi yra remiama tuomi, kad ūkiškai komunizmas eina į vis didėjan čias painiavas. Kasmiet maisto trūkumas didėja. Atvažiavu siems iš Rusijos gilumos žmo nės, Lietuva susižavi. Yra rusų, kurie sakosi laike pasku tiniųjų trejų metų Rusijoje nė ra valgę mėsos.

P. V. Vyčiniui už atsaky mus NL redakcija nuoširdžiau siai dėkoja. Ypač dėl to, kad jų atsakymai yra išsamūs, aiš kūs, be baimės, kad dėl jo pa sisakymų „Lietuvoje nukentės giminės“, kaip dažnai kiti, ypač rusų įbaugini, bijo pasi sakyti visišką tiesą aiškiai ir at virai. Ačiū ir už tai, kad V. Vyčinas atvežė ir Lietuvos valstiečių — ūkininkų nuomo nes apie Vakarų, kurie ne tik tai nieku nepadėjo Lietuvai at gauti laisvės ir nepriklausomy bės, bet bijo suminėti ir jos vardą, ir jį nutyli ir ten, kur jis esti labai patogus pasakyti. J. K.

darant vienuolynus ir perve dant juos rusų vienuoliams, su varžymai priimti naujus katali kų vienuolius. Šis spaudimas daug prisidėjo prie masių nu teikimo prieš rusų valdžią. Že mesnioji dvasiškija daug kur at virai sakė pamokslų, nukreip tų prieš valdžią. Aukštesnioji dvasiškija ir ypač vyskupai, Vil niaus Adomas Krasinskis (ki lės iš Voluinės) ir žemaičių Motiejus Valančius turėjo lai kyti labai atsargiai. Iš vienos pusės jie pabardavo per daug drąsiai pasisakiusius kunigus, kartais po pakartotinių skundų iškeldavo juos į prastę pa rapiją, iš antros pusės teisinga mi juos prieš rusų pasaulinę valdžią.

Sukilimui palankią dirvą su daryti daug padėjo garsūs ca ro manifestas baudžios pa naikinimo klausimu, paskelb tas 1861 metais, kovo 15 d. Rusija buvo paskutinė valsty bė Europoje, dar nepanaikinu si baudžios, nors kai kurio se vakarinėse provincijose bau džiava jau buvo panaikinta anksčiau, pav., Užnemunėje 1807, kol dar ji nepriklausė ru sams, o Kurše 1817, Vidžemėje 1819. Daugelis dvarininkų Lietuvoje stengėsi išrūpinti baudžios panaikinimą, nors gal ir nevisai vadovaudamasi humaniško motyvais. Iš vie nos pusės kylant žemės ūkio technikai, lažinis ūkis darėsi nepakankamai pelningas, iš an tros — jie stengėsi praversti į tatyją, atleidžiantį baudžiau ninkus be žemės.

Paskelbtas manifestas sutei kė baudžiauninkams asmeninę laisvę — jie nebegalėjo būti perkami ir parduodami, ponas nebegalėjo kištis į baudžiau ninko šeimos reikalus, neberei kėjo gauti jo leidimo tuokian tis. Valstietis gavo teisę turėti savo nuosavybę — judamą ar nejudamą turtą. Iki šiol jis, pats ponui priklausydamas, ne galėjo turėti ir savo nuosavy bės.

Tačiau valstiečiai, nors ir at gavę asmeninę laisvę, pasilie ka priklausomi bendruomenei, kurioje gyvena, be jos žinios negali išeiti gyventi kitur; visi solidarai atsako už mokes Nukelta į 6-tą psl.

SEIRIJŲ GIRIA.

ROMANO EPILOGAS.

Voratinkliai nesidraikobe vėjo

75.

Šilgalis perskaitė „Mokslas ir Gyvenimas“ žurnale inži nieriaus architekto Vl. Stausko straipsnį „Lietuvos pajūris — ateities kurortinis rajonas“, kuris jam, gydytojui, buvo labai įdomus. Stausko keliamos mintys, sumanymai apmesti bendri Lietuvos pajūrio tvarkymo planai jam atrodė svarbūs. Bet Šilgalis ypatingai išdė minto Stausko pabrėžtas ji la bai sudominęs pasisakymas:

„Dabartinio metu tvarkoma ir poilsui naudojama iš es mės tik šiaurinė Neringos dalis, priklausanti Lietuvos TSR. Pietinėje teritorijos dalyje yra labai vertingų vietų, kurios nie keno nesaugomos. Esamos gyvenvietės nyksta, o naujų po ilsiu pastatų nestatoma“.

Stauskas neparašė, kad taip yra Rusijos prisijungtoje prie Leningrado oblasties Mažosios Lietuvos srityje, bet Šil galis gerai žinojo, kad Stauskas tai sąmoningai nutylėjo. Ta čiau Stauskas matyti žino „iš kur ir kokie pučia vėjai“, jeigu vis dėlto parašė, kad pietinėje Neringos srityje — tuštuma ir mirtis.

„Apie pietinę Neringos dalį ligšiol mes nieko negirdėjo me“, — pagalvojo Šilgalis. „Jeigu Stauskas rašo ir apie ją tai tur būt Stauskas žino, ką rašo“.

Ir Šilgalis, įsižiūrėjęs į iliustruotą straipsnį, dar vieną įdomią detalę pastebėjo. Rašoma:

„Ilgalaikiam atostogų tipo poilsui reikia numatyti teri torijas, daugiau nutolusias nuo Klaipėdos, kaip antai — pa jūrį ir šiaurę nuo Palangos ir centrinę Kuršių Neringos da lį: Pervalką — Rasytę, o taip pat Kintus, Ventės Ragą, Rus nę“.

„Rasytė“? — įstriggo Šilgaliiui į galvą mintis. — „Rasy tė“ — tai jau toli už buvusios Lietuvos sienos. Ar rusai kartais nesuapras Mažąją Lietuvą gražinti Lietuvai? Bet vėl Šilga lis suabejojo: „Kaip gali gražinti Mažąją Lietuvą, jeigu lai ko kietai okupavę visą Lietuvą? Ar ne geriau rusai padarytų Lietuvai suteikę nors satelitinį statusą? Bepročiai... — nu mojio ranka Šilgalis. — „Idiotai ir trumparegiai... Nenumano, kaip reikia įsigyti mūsų simpatijas ir... koegzistenciją“.

Šilgaliiui buvo pikta. Jis dar kartą perskaitė tą Stausko straipsnį.

„Taip, Stauskas nepasako viso, ką norėtų pasakyti. Tai matoma iš nutylėjimų. Bet... užsiminti Rasytę, kad ji aples ta drauge su kitomis pietinės Neringos dalimis ir, kas ypač įdomu, konstatuojant, kad ir pietinę Neringos pusę reikia įjungti į Lietuvos kurortų planą bei apimti, vis dėlto tai įdo

mu“, — lietuviškai galvojo Šilgalis, ėjęs mokslus Vilniaus universitete dar rektorium esant prof. Bulavai.

Dažnai Šilgalis prisimindavo Bulavą: „Vis dėlto tai lie tuvis, jaučias savo, kaip lietuvių, garbę ir pareigas tautai. Prakeiktai didelis rusų nacionalizmas! Suslovas norėtų mus pasmaugti. Bet gi Chruščiovas, ukrainietis, pavergtos tautos sūnus ir pats išgyvenęs stalininį pavergimą, argi jis taip pat bus žiaurus rusų pavergtoms tautoms?“

Ir Šilgalis paskėsdavo mintyse, nerasdamas išeities. Per daug sąlygų, kad galima būtų rasti lengvą išeitį. Rusija per daug turi painiavų, kad galėtų pasirinkti kurį aiškesnį kelią. Juk visi mato, kad žmonių masė nepritaria ūkių kolektyvini mui, kas yra pagrindinis viso nepasitenkinimo ir visų neda teklių priežastis, bet kaip išeiti iš šios painiavos, niekas nenu mato.

„Tai įdomu, — galvojo Šilgalis. „Reikia tas vietas pa matyti ir apžiūrėti, jeigu Stauskas taip rašo. Juk tai Lietuvos, tikros Lietuvos sritys. Tai mūsų žemė. Anot Vytauto Didžio jo: „Tai mano prabočių tėvynė“...“

Šilgalis, nieko nelaukdamas pradėjo jieškoti motorinės valtės.

Pirmo susitikimo Barvainiui pasakė savo planus. Bar vainis abejojo, bet, Šilgalio įtikinamas, sutiko ir net apsidžiau gė, pagalvojęs, kad tai bus proga žmonai ir sūnui padaryti malonumą. Jie juk taip pat nėra matę Neringos. Tai retai gera proga pamatyti.

— Gerai, kolega. Sutinku. Bet noiru, kad ir mano žmo na galėtų drauge pasivažinėti. Tinka?

— Kaip malonu, šefė. Tai visi ir vyksime. Gal paimsi me ir seserį Vassą? Jūsų žmonai bus maloniau; ji bus ne vie na moteris...

Barvainis pastebėjo, kad Šilgalis kuris laikas kai kreipia Vassai dėmesį...

— Bet ar jūsų valtis kels tokį svorį?

— O, kels! Galite dar daugiau ką kviesti.

Ekskursijai paskirtoji diena pasitaikė nepaprastai graži — tyli, saulėta, rami. Barvainis pasikvietė ir savo šeimininkus, Zobovus, kurie, jis žinojo, visą laiką svajojo pamatyti Nerin gą. O čia dar ir visą pakrantę, ir net „už Lietuvos sienos“ sritis...

— Tai auksinė proga, draugai, — džiaugėsi Zobovas. Laivu vykdamas ne ką pamatysi. Esi suvaržytas laivo vado vybės tvarka. O čia — ūliok, brolau, kiek tikrai patinka!...

Zobovienė ypač ekskursijai buvo naudinga, nes ji, gera šeimininkė ir turėdama didesnių galimybių, galėjo pasirošti, ypač paruošti maisto. Geraširdė rusė, ji atsigabeno į valtį ką tikrai gavusi.

Šilgalis, pasirodė, prikabinė vieną žvejį išnuomoti savo valtį ir pačiam ją vesti. Tai ir buvo patogus važiuoti. Žvejys,

kuršis, gerai pažinojo Kuršių mares, visas jų pakrantes.

— Šiandien oras bus geras, — autoritetingai pasakė li pantiems į valtį ekskursantams. — Galite nebijoti plaukti.

Kuršių marės buvo kaip veidrodys. Marėse skendo sau lė. Laivui sujudinus vandenį, saulė suposi ir blykčiojo. Lai vo pastumta, banga ritosi su savo palydovėmis ir ardė veidrodžio stiklą. Pasvirusiam bangos šone žaidė vaivorykštė... Oras buvo tyras ir skaidrus, kaip nekaltas kūdikio pabučiavi mas... Buvo iškilmingai gražu...

— O, navatna!... — susijžavėjo Gedukas. — Ir poetai taip gražiai neparašo, kaip čia gražu. — Ir jis padeklamavo E. Matuzevičiaus eilėraštį:

Čionai atkelia, sustoji apsvaigęs: Platybė vadans ir baltieji kalnai, Pirkelės žvejų ir valtelių jų laigios — Pasaulį tu naują staigiai pažinai. Ant kopų sustoji apsvaigęs... Dainuoja čia smėlio keliaujančios bangos — Ta muzika užburia, lieka širdy... Tu, rodos, net viską užmirši pasirenęs: Vien jūrą ir vėją, ir dainą girdi — Dainuoja keliaujančios bangos... — Geduk, gerai, kad tu moki eilėraščių, bet šis tavo eilėraštis tikrai nepavaizduoja mūsų matomo gamtos grožio, — pastebėjo Barvainienė.

— O vis dėlto gerai, kad poetai bent bando Lietuvos pajūrį apdainuoti, — atsiliepė Barvainis.

Ekskursija žavėjosi Kuršių marių pakrantėmis, kurios ki to, nes laivas gana greit yrėsi pirmyn.

— Mūsų, buriatų, Baikalas ne toks gražus, kaip Kuršių marios, — pastebėjo sesuo Vassa.

— Aš nebuvau Azijoje ir neturiu supratimo apie Baika lą, — pasakė Zobovas.

— Tai draugas esi laimingas, nes kas tikrai yra patekęs į Buriatiją, tas jau ir dingsta be žinios.

Tokia jau tikrovė. Daug lietuvių aš ten mačiau mirties stovyklose. Pažinau lietuvių savo tėvynėje ir, susidomėjusi, įsiprašiau čia atvykti... Ir šiandien esu laiminga, kad galii štai plaukti Kuršių pamariais...

— Gal padainuoti „Pajūriais, pamariais joja karių pul kai...“

— Ką gi dainuosi, — įsiterpė Barvainis, — kad „am žiais bus laisva Lietuva“... Barvainis kažkaip nepabaigė sa kinio. Gal prie daugelio akių susivaržė, gal sužavėtas pama riu vaizdais, kurie kito valčiai skubant pirmyn, ir jam atrodė žavingai gražūs. Marių vanduo bangavo, o pakrantėse daugė ly vietų jis matė — banagvo smėlys... Taip banguoja ir žmogaus gyvenimas... Bus daugiau.

KULTŪRINĖ KRONIKA

DIDELIS PROF. DR. V. VYČINO KULTŪRINIS UŽSIMOJIMAS

Prince George College, B. C., filosofiją dėsto lietuvis Prof. Dr. Vincas Vyčinas, užsimojęs dideliu darbu. Jis organizuoja lietuvių koloniją ir rašo knygą, kurios vardas „Greatness“.

„Greatness“, nors ir rašoma angliškai skaitančiai visuomenei, joje bus geros medžiagos (panaudotos atvairai ar ne išreikštai) iš lietuviškosios kultūros. Vienas iš „atvirų“ lietuviškosios kultūros elementų, toje knygoje bus V. Krėvės „Ša rūnas“; taipgi ir Simano Daukanto „Būdas“. Paslėptieji (neišreikšti) šaltiniai bus pats lietuviško gyvenimo būdas, kurį per metų eilę autorius susiformulavo iš savo senelio (motinos tėvo), kuris savo gėlmėse išliko prieškrikščionišku lietuviu.

Prieškrikščioniškas ar mitologiškas lietuvis (ar ir bendrai prieškrikščioniškas Vakarų žmogus) yra didžiausio susidomėjimo objektas. Jeigu lietuviškoji kolonija pavyktų, joje būtų bandoma atgaivinti kairurie gilios, „žemiškos“, prieškrikščioniškos išminties elementai.

Vakarų pasaulis pasižymi paviršutiniškumu, todėl jam yra sunku kovoti ideologinėje plotmėje su komunizmu, kuris turi aiškų branduolį. Vakarų pasaulis, pažinęs savąjį mitą, galėtų susidaryti savąjį „branduolį“ (nucleus), kuris būtų gyvenimiškas, nes kyla iš realių gelmių, ir dėlei to jis būtų plėtomas didybei (greatness), kas ir yra Prof. V. Vyčino darbas. Jis yra gyvenimo stabdys, jo retėjimas. Retėjusiame žmogus yra žmogus, kurio didybės sparnai yra palaužti.

Užsimotoji Dr. Vyčino lietuviškoji kolonija, ir jo rašo moji knyga nėra du paraleliūs dalykai. Abu jie yra bandomi išskirti iš praeities dulkių lietuvišką (ir tuo pačiu Vakarų rietą) gyvenimo ar būvimo būdą. Kadangi jo sritis yra mintijimas, tai visų pirma jis norėtų turėti asmenį, kuris dirbtų kolonijos organizavimo praktiškose reikaluose. Tuo būdu, jis galėtų pasvęsti visą savo nuodabą atliekamą lai ką lietuviškosios didybės atgai vinimo klausimui.

„Greatness“ turės tris dalis: filosofinę, mitologinę, ir žmogaus realaus (didingo) buvimo dalis, o gal tai bus trys

knygos, nes temą vystant, knygos apimtis auga.

DAILININKO PAULIAUS AUGIAUS MONOGRAFIJA talpins visus jo grafikos darbus. Sieks 300 psl. Leidinys spaudžiamas specialia po pėriuje, formatas 11 X 14. Spaudai ruošia Vytautas Saulius ir dail. Algirdas Kurasas. Egzempliorių skaičių nulems lietuviškos visuomenės susidomėjimo didumas. Tad užsakymus siųskite nedelsdami. Įmokėti nereikia. Ši meno knyga tinka visiems: suaugusiems ir jaunimui, net amerikiečiams, nes tekstai bus išversti į anglų kalbą.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ DIENA

JAV Lietuvių Bendruomenės rengiama Los Angeles mieste įvyks šių metų rugsėjo 8 dieną, Breakfast Club patalpose, 3201 Los Feliz Boulevard. Programoje: 12:30 dail. A. Tamošaitienės darbų - tapybos, kilimų ir tautinių audinių. Po to koncertas, kuriame dalyvauja op. sol. Jonas Vaznelis, S. Brazdžionis, tautinių šokių grupė, vedama O. Razutienės. Trečioje dalyje balius.

Lietuvių Dienų leidėjas Antanas Skirius išleidžia laikraštį „Lietuviai Amerikos vakaruose“.

IR LATVIAI NEPASIDUODA

Kaip Lietuvoje, taip ir Latvijoje liepos mėn. buvo susirinkęs komunistų partijos centro komitetas „ideologinėms negerovėms“ svarstyti. Ir Rygoje buvo išplūsti „ideologiniai nenusistovėję“ rašytojai žurnalistai, menininkai ir kt. CK- to sekretorius Voss ypač barė kultūrininkus, kurie atvairai ar užsimaskavę kovoja už literatūros ir meno betarpiškumą, už meno atpalaidavimą nuo partinių varžtų ir įtakų.

VILNIAUS UNIVERSITETE vyko stojamieji egzaminai. Juos laikė gausus būrys jauni mo, dvejus metus išdirbusio gamyboje. Daugiausia gamybininkų numatė stoti i chemijos fakultetą. Šiais mokslo metais i pavergtos Lietuvos aukštąsias mokyklas atvyko laikyti stojamųjų egzaminų apie 600 gamybininkų — juos įmonės pasiuntė mokytis su stipendijomis.

Atidaromas Kalvarijos miesto maisto pramonės technikumai — jame bus pieno gamybos ir technologijos specialybės.

KODĖL NERENGIAMI PABALTIJŲ FESTIVALIAI?

Vak. Vokietijoje surengto je Studijų Savaitėje neseniai iš Lietuvos atvykę studentai pa lieti kai kurias Lietuvos gyve nimo apraškas. Idomu, kad nuo 1957 m. Pabaltijos respub likose daugiau nerengiami pa baltiečių festivaliai ir viena priežasčių esanti ta, kad lietuviams studentams prikišamas per didelis nacionalizmas. I tokius festivalius Vilniuje, Rygoje ar Taline suplaukdavę daug studentijos ir festivalio dalyviams — pabaltiečiams — žygiuojant sostinių gatvėmis pasigirdavo šūkiai: „Tegyvuoja Lietuva“, „Lai dzivo Latvija“ ar „Elagu Eesti“. Jei žygiuodavo kitų tautų dalyviai, minia juos sutikdavo ty liai ar net su švilpimais. Lietu viai studentai atsidūrė kituose Pabaltijo kraštu miestuose vi suomet pasijunta esą kaip na mie. E.

ATSIŪSTA PAMINĖTI.

K. S. Karpiaus KALBOS VIENODINIMO KLAUSIMU, apie netikslumus kalboje.

Autorius ir leidėjas, K.S. Karpis, 345 East 222 Street, Euclid, Ohio, 44123, USA, pa lydimyje kortelėje rašo:

„Ją parengti paskatino PLB Kultūros Tarybos paskelbtas statutas, kuriame užsimenama

ir apie vienos rašybos reikalin gumą išviejios sąlygose. Kas norėtų įsigyti šį leidinį, lai siunčia 5 centų pašto ženkluką persiuntimo kaštams“.

Tačiau bus didesnė nauda, jeigu ir tų penkių centų niekas nesiųs, nes p. Karpiaus darbas nei 5 centų nevertas, nes p. Karpis lietuvių kalbos gerai nemoka. Jo tas rašinys pilnas klaidų, kurios rodo, kad kalbos klausimu jis tikras analfabeta. Jis pasiėmė mokyti kitus kalbos tiktai todėl, kad ne turi apie pasiimtą reikalą jo kio supratimo. Štai pavyzdžiai: „beprasmingai apkandžio tus“, „kodėl tai vietininkus ką baigiasi su- yje“. Šių dviejų pavyzdžių užtenka įrodyti, kad jis yra visiškai analfabeta tas. Ir pasirijo mokyti Skardžių ir kt. kalbininkus...

Vytautas Vaitiekūnas. A SURVEY OF DEVELOPMENTS IN CAPTIVE LITHUANIA IN 1962. 72 puslapiai. Leidinys anglų kalba. Published by the Committee for a Free Lithuania, 29 West 57th Street, New York 19, N. Y., U. S. A. Rotatorium atspausdintas leidinys.

● **Dailininkas V. K. Jonynas** i Kaliforniją nutarė persikelti po dviejų metų, kai New York'e baigs savo, kaip dailininko išpareigojimus.



Michael Stanbury, Scott Mac Gulloch ir Don Burke — tai nauja liaudinio dainavimo grupė iš CBC TV Halifaxe.

TREJOS DEVMERIOS

VEDA DR. GUMBAS

VIRTUOZIŠKUMO PASLAPTIS

Žinomas vokiečių kompozitorius Johanas Sebastianas Bachas grojo vargonais savo mo kiniui, atėjusiam jo aplankyti. Kai Bachas baigė, mokins su entuziazmu gyrė jo grojimą. Tačiau kompozitorius pažvelgė i jį nepatenkintas: — Nieko čia nėra nuosta baus, jaunuoli. Reikia tik pa mygti tinkamu laiku tinkamą klavišą, o visa kita atlieka pa tys vargonai.

BADO PRIEŽASTIS

Vienoje draugijoje susitiko žymus anglų rašytojas Čester tonas, pasižymėjęs nepaprastu storumu, ir Bernardas Šo, ku ris, kaip žinoma, buvo aukš tas ir liesas.

Čestertonas jį užklausk: — Jūsų išvaizda leidžia ma nyje, kad Anglijoje siautėja bado nelaimė.

— O pažiūrėjus i jus, — at kiško Šo, — mane apima įsiti kinimas, kad jūs ir esate viso to priežastis!

VIENTELIS LAIMINGASIS

Kartą Listas viename labda rybės koncerte akomponavo violončelistui — mėgėjui. Pasta rasis grojo taip blogai, jog Lis tui nieko kito neliko, kaip ste ngtis nustelbti jį akomponavi mu.

— Maestro, ką jūs darot? -- šnibždėjo prie progos vio lončelistas. — Aš pats save ne girdžiu...

— O, jūs vientalis laimin gasis šitame koncerte, — taip pat pakuždom atsakė kompo zitorius.

PADRĄŠINIMAS

Kompozitorius Raihmanino vas, būdamas dar mažas, daž nai skambindavo priėmimuo se pas vieną rusų grafą. Jau tuo metu jis virtuoziskai atlik davo eilę sudėtingų kūrinių, jų tarpe Bethoveno „Kreicerio so natą“.

Sonata turi keletą ilgų, ispū dingų paūzių. Vienos tokios pauzės metu grafo žmona, ma loni pagyvenusi moteris, pa silenė prie Rachmaninovo ir, padrąsinančiai patapšnojusi jam per petį, tarė:

— Mielasis, nenusimink, pa skambink ką nors kita, ką esi geriau išmokęs.

KAIP MARKAS TVENAS PIRKO KNYGĄ

Vaikstinėdamas po Niujor ką, Markas Tvenas užėjo i knygyną nusipirkti knygos, ku ri kainavo keturis dolerius.

— Tai yra kaina, kurią turi mokėti eiliniai pirkėjai, — ta rė jis pardavėjui. — Betgi aš esu žurnalistas ir turiu teisę reikalauti nuolaidos.

— Žinoma! — sutiko parda vėjas.

M. Tvenas tęsė:

— Aš pats esu parašęs ne mažą romanų ir kaip tašytojas galiu pretenduoti i dar dides nę nuolaidą.

— Teisingai!

— Ir gal jūs nežinote, kad aš esu vienas iš jūsų bendro vės akcininkų, kuriems knygos pardavinėjamos lengvatėmis kainomis!

— Be abejonės!

— O jei pasakysiu jums savo vardą ir pavardę, jūs tik riausiai padarysite man dar pa pildomą nuolaidą. Aš esu Mar kas Tvenas!

— Su malonumu, misterie Tvenai...

— Tai kiekgi aš moku jums už šitą knygą!

— Nė cento, misterie Tve nai. Aš pats turiu primokėti jums vieną dolerį. Prašau! Markas Tvenas ėmė juoktis ir sumokėjo už knygą jos ver tę — keturis dolerius.

RAŠYTOJAI IR JO VEIKĖJAI

Lenkų rašytojas H. Senkevičius gana originaliai kūrė kai kuriuos romanus. Jis rašė tik tiek, kiek reikia sekančiai laik raščio atkarpai. Kartą jis išvy ko i užsienį kaip tik tuo metu, kai Lvovo laikraštis „Slovo Polskie“ spausdino jo knygą „Tvanas“. Vieną dieną redak cija gavo tokį laišką:

„Telegrafuokite, kur yra Kmicicas. Užmiršau ir negaliu toliau rašyti. Senkevičius“.

Redaktorius atsakė telegra ma: „Kmicicas dabar Čenstaka ve, gabena patranką. Redakci ja“.

Po to darbas vėl pajudėjo i priekį.

AUTENTIŠKAS KŪRINYS

Pirkėjas:

— Ar šis Van Gogo pavei kslas tikras?

— Tikrai! Pats tikriausias. Tai jo pomirtinis darbas!

R. LANKAUSKAS

TILTAS I JŪRĄ

Romanas.

14.

Kęstutis išėmė iš portfelio portatyvinį radijo aparatą. Ge ras draugas aparatas; jis visada prabyla, kai įgrįsta tyluma. Vie nas mygtuko paspaudimas — ir kambary pasigirsta žmogaus balsas. Arba muzika. Ir garsai užpildo tuštumą. Pilka kamba rio siena. Ką ji primena? Dangų, debesis, arimus? Ne, ligoninės sieną. Ligoninės, kurioje jis gimė ir kurioje mirė jo tėvas.

Kai bendrabutyje i jo kambarį įėjo budintis, laikydamas rankoje sulankstytą telegramą, Kęstutis, pažvelgęs i jo veidą, iš karto suvokė, kad įvyko kažkas baisaus. Budinčiojo veide sustingo užuojauta; jis tylomis pasišalinio iš kambario. Morgas. Kodėl jis pagalvojo apie morgą? Tačiau tuo sunku buvo pati kėti. Telegrama atrodė nereali, Bet juodos stambios raidės bu vo tikros; jos nemelavo, jos teigė vieną aiškų ir skardų faktą: mirtis.

Jis buvo alkanas, bet negalėjo valgyti, ir visa diena buvo ilga ir beprasmiška; laikas tęsėsi kažkur i begalybę; nebuvo i manoma sulaukti vakaro, kol išeis traukinys. Ne, jis jokiu būdu negalėjo patikėti, kad tėvas miręs. Kažkur įvyko klaida. Juk telegrafas kartais apsirinka, sumaišydamas pavardes. Telegra fas neapsiriko; jis tai žinojo, bet neigė visa širdimi. Ne! Ne! Ne! (Vėliau jis visuomet bijodavo telegramų; jam atrodė, kad jos atneša tik blogas žinias.)

Traukinys ėjo labai ilgai, visą naktį; už lango buvo juo da tamsa; jis nė valandėlei nesumerkė akių, vis rūkėdamas, ir nuo rūkymo jam darėsi bloga. Žmonių veidai vagone buvo ne reikšmingi, viskas buvo nereikšminga. Stotyje tamsų spalio rytą stovėjo motina, apsigobusi juoda skara; jos veidas buvo išbalęs, akys pabrinkusios nuo ašarų. Tačiau jis verkė negalė jo, i bačiausias momentas atėjo tuomet, kai ruda barzda ap šėpęs senis atidarė morgo duris, ir jis pamatė nuogą negyvą tē vą po skrodimo, gulintį ant stalo, o šalia jo gulėjo miręs kūdi kis. Tėvo barzda styrojo i viršų, akys buvo stiklinės ir įdubusios. Čia dvelkė lediniu šalčiu. Telegrama buvo teisinga. Ką

padarė jam šitie žmonės, kurie jį supiaustė? Kam jie piaustė, nesugebėdami nustatyti tikslios diagnozės? Kodėl jie gerai ne išmoko savo amato? Jis norėjo užmušti juos.

Naktį prieš laidotuves jis taip pat nemiegojo, tampomas nervišku traukulių, susirangęs ant šaltų grindų vituvėje, nes kambarys buvo tik vienas, ir jame gulėjo pašarvotas tėvas; iš tenai sklido slogus degančių žvakių kvapas. O paskui, po laidotuvių, kai viskas buvo baigta ir kažkoks žmogelis gir tuoklio veidu verkdamas pasakė kalbą prie karsto, jis ilgai klaidžiojo po saulės apšviestą miestą, nerasdamas sau vietos, užeidamas i bufetą išgerti. Bet vynos neveikė, ir vakare, pir kęs visą bonką prasto portveino, išgėrė ją vienas subombar duoto namo griuvėsiuose, veltui mėgindamas nuslopinti skaus mą krūtinėje ir užpildyti tuštumą. Taip, prieš dešimt metų... Paskui jis neretai susapnuodavo tėvą arba išsigandęs stabtelė davो gatvėje, kai sutikdavo panašų žmogų su barzda. Jam vis atrodė, kad tėvas gyvas, kad įvyko kažkoks apsirikimas.

... Jis išsitiesė lovoje ir, sunėręs už galvos rankas, klausėsi muzikos. Miego nesinorėjo.

Prisiminimai mirgėjo prieš akis kaip stiklo gabaliukai kaleideskope. Praeitįs vėl buvo čia, šitame paprastame vieš bučio kambari. Praeitįs visuomet lydi žmogų, ir dar niekam nepavyko nuo jos pabėgti. Ligonis pasveikta, bet traumas lieka. Kada jį pašalino iš universiteto? Jau nemažai metų pra ėjo... Jis visuomet mėgdavo garsiai sakyti tiesą. Vieną dieną jį iškviatė pasiaikinti. Kodėl jis rudenį, sugrįžęs iš kol ūkio, kuriame su kitais studentais padėjo valstiečiams nukasti bulves, ėmė kalbėti, kad to kolūkio pirmininkas esąs tikras sukčius ir neišmanėlis, kad kolūkis blogai tvarkomas ir pana šiai? Jam užteko drąsos ginti savo nuomonę, ir jis atsidūrė už universiteto sienų kaip „nepageidaujamas elementas“.

Buvo speiguota gili žiema. Bendrabučio kambari viena lova liko laisva. Nešinas lagaminu, kuriame tilpo visi negau sūs studentiški daiktai, jis išėjo i gatvę. Kur jam dėtis? Ką veikti? Kišenėje tik keliasdešimt rublių, likusių nuo stipendi jos. Jis pajuto, kad jį apima baisi neviltis. Kokią brangią kai ną teko sumokėti už principingumą! Jį priglūdė pažįstamas inžinierius; tas pats inžinierius padėjo jam gauti darbą alaus fabrike. Jis klįjavo etiketes ant alaus bonkų, su pavydu gal vodomas apie kurso draugus: jie lankė paskaitas. Atrodė, kad vilties grįžti i universitetą nėra. Tačiau staiga mirė Stalinas.

Vieni įvykai sekė kitus, naujai nušviesdami gyvenimą.

Jis ėmė varstyti universiteto duris, prašydamas, kad jam leistų tęsti studijas. Sprendimas pagaliau buvo peržiūrėtas: jį

priėmė atgal i universitetą. Nuostabi tai buvo žinia! Nie kada jis nepergyveno tokio džiaugsmo, kai vėl įžengė i audito riją. Neužmirštama akimirka! Jis atsisėdė i suolą ir palietė nuzulintą medį rankomis, tarsi norėdamas įsitikinti, kad ne sapnuoja. Auditorijoje skambėjo pažįstamas užkimpęs profe soriaus balsas. Vadinas viskas buvo tikra, — ir suolai, ir bal sas, ir gelstantis klevas už lango.

Tuomet daug netikėtumų atnešdavo kiekviena diena. Iš lagerių ėmė grįžti represuoti tieji. Kartą valgykloje prie jo prie jo kažkoks žmogus ir paklausė:

— Galima prisėsti? Jis pakėlė galvą ir apstulbo: priešais stovėjo buvęs jo is torijos mokytojas.

— Mokytojau... jūs...

Mokytojas žvelgė jam i akis ir sumišęs šypsojosi; tai bu vo keista šypsena, lyg žmogaus, kuris neseniai prisikėlė iš nu mirusių.

— Iš Sibiro?

— Taip, — tarė mokytojas; jo balsas sudrebėjo.

Jis sunkiai atsisėdo ant kėdės ir greitai išsitraukė ciga rečių pakelį; kai mokytojas degė cigaretę, jo pirštai trūkinio lyg nuo elektros srovės. Mokytojas smarkiai pasikeitė. Tai buvo tas pats veidas, bet kartu lyg ir nematytas.

— Jūs dėstėte man istoriją. — Iš susijaudinimo jis ne žinojo, ką sakyti.

— Taip, — tarė mokytojas. — Tu buvai geras mano mo kiny.

— Man patiko istorija. Mokytojau, ką jūs valgysite?

— Nežinau. Mano skrandis apgadintas. Matai, berniuk, mes vėl susitikome. Neįtikėtini dalykai tampa realybe. Isto rija mėgsa pajaukauti.

— Kaip jūs patekote tenai?

— Kolega įskundė. Artimas bičiulis. Pasirodo, jis no rėjo užimti mano vietą, kai aš buvau mokyklos direktorium. Tačiau dabar aš laisvas, o jis sėdi.

— Už ką?

— Pasistatė namą, nuvogdamas internato mokinių mai stą ir avalynę.

— Pirmos rūšies niekšas.

— Taip, — šyptelejo mokytojas. — Jeigu niekšas dar galima skirstyti i rūšis. — Jo veidas staiga papilkėjo ir sustin go lyg betonas.

— ... Nakties valandos slinko lėtai. Vėl nemiga, — pa galvojo jis, bet nutarė luminalio neimti. Bus daugiau.

MOKSLAS IR TECHNIKA

KAIP ATSIRANDA ATSPARUMAS LIGOMS?

Vienas iš įdomiausių gyvybinių reiškinių yra žmogaus bei gyvulių sugebėjimas savo organizmo jėgomis apsisaugoti nuo įvairių ligų.

Gydytojai jau seniai domėjosi, kokių būdų atsiranda organizmo atsparumas ligų sukėlėjams (vadinamasis imunitetas). Išaiškinti, kur ir kaip susidaro organizmo atsparumas prieš įvairius ligų sukėlėjus, būtų ne tikti įminta viena didžiųjų gamtos mįslių, bet taip pat būtų galima labai veiksmingai kovoti su šiuo metu dar nepagydomomis ligomis.

XX a. daug nuveikta toje srityje. Susikaupę gausybė mokslinių duomenų, kuriais remiantis, kuriamos naujos teorijos. Pastaraisiais metais biologijos moksle gimė nauja teorija ir imuniteto srityje.

Štai kaip mokslininkai prie jos priejo.

Viršutinėje žmogaus krūtinės ląstos dalyje, tarp aortos ir krūtinės ertmės yra vadinamoji tymo liauka, kitaip dar vadinama užkrūtinine arba čiobrialauke. Embrioniniame periode ir ankstyvoje vaikystėje ji yra didoka. Vėliau ši liauka auga ne taip greitai. Brendimo laikotarpyje ji liaujaus augus, o vėliau net ima atrofuoti.

Jau seniai buvo žinoma, kad tymo liaukos funkcija yra gaminti specialias ląsteles kraujo ląsteles — limfocitus, kurie laisvai keliauja po visą organizmą. Apie kitas tymo liaukos funkcijas, taip pat apie limfocitų paskirtį dar ne taip seniai nieko nebuvo užsimenama ne tik bendruosiose medicinos, bet ir biologijos vadovėliuose, bet ir specialiose endokrinologiniuose bei hematologiniuose veikaluose.

Pastaruoju metu susikaupę daug įrodymų, kad tymo liauka atlieka svarbų vaidmenį imuniteto susidaryme, o ant kūnius (medžiagas prieš ligų sukėlėjus) gamina limfocitų branduoliai.

Bręstant tymo liauka mažai bedidėja ir pagaliau atrofuojasi. Suaugusiam organizme tymo liauka yra taip apaugusi riebalais, kad ją net sunku nuo jos atskirti. Kadangi arti jos gyvybiškai svarbūs audiniai, tai negalima atlikti net biopsijos (paimti gyvo organizmo audinių) analizei ir ištirti sveikos liaukos sandaros. Vienin

telės žinios apie tymo liauką iki pastarojo laiko buvo labai neryškios.

Ir štai pastebėtas keistas dalykas. Iš visų organų tymo liauka labiausiai kinta, veikiant organizmą įvairiems silpninančioms veiksniais. Pavyzdžiui, esant aštriai infekcijai arba stipriam trauminiam pažeidimui, intensyviai apsišvitinus rentgeno spinduliais arba gavus didelę kortizono dozę, per vieną-dvi dienas tymo liaukoje susyria milijonai limfocitų, o pati liauka dėl to sumažėja net 2—3 kartus. Vaikas, miręs po keleto dienų trukusios ligos, turi daug mažesnę tymo liauką už to paties amžiaus normalaus vaiko tymo liauką.

Dar pirmajame šio šimtmečio ketvirtame buvo manoma, kad didžiulė tymo liauka esanti šių vaikų staigios mirties priežastimi. O iš tikrųjų būdavo atvirkščiai: staigi mirtis neleidavo žymiai susitraukti tai liaukai.

1961 m. jaunas australų mokslininkas Ž. Mileris, dirbęs Anglijoje, panorą sužinoti, kas atsitiks eksperimentinėms pelytėms, jeigu joms bus pašalinta tymo liauka jau pirmąją jų gyvenimo dieną. Ž. Mileris nusprendė, kad dauguma pelių, žiurkių bei triušių, kuriems tuoj gi mus buvo pašalintos tymo liaukos, iš dalies arba visiškai praradavo sugebėjimą gaminti antikūnus.

Mokslininkai gavo svarius įrodymus, kad paukščiuose ant kūnių gaminamas yra sukoncentruotas Fabrijiaus liaukoje, o medžiagų, veikiančių prieš svetimą odos priauginį, gamyba vyksta paukščio tymo liaukoje. Tuo tarpu eksperimentai su žinduoliais parodė, kad pastarųjų tymo liaukoje, matyt, sukoncentruotos abi minėtosios funkcijos (Fabrijiaus liaukos žinduoliai neturi).

VARIKLIS IŽJURIMAS PRO... MIKROSKOPĄ

Mikrominiatiūrizacija — nauja technikos sritis, užsiimanti įvairiausių prietaisų bei mechanizmų matmenų mažinimu. Ne seniai amerikietis inžinierius Ulijamas Maklanas sukonstravo mikrominiatiūrinį elektros variklį. Šio prietaiso darbas galimas stebėti tik po stiprų mikroskopą. Ir nuostabu — iuk minėtas variklis yra ne dides

SAULT ST. MARIE, ONTARIO

VĖLIAUSIOS NAUJIENOS

Atvėsęs oras ir trumpėjančios dienos rodo greitai artėjantį rudenį. Nebloga buvo vasarėlė. Kas tik norėjo, turėjo pakankamai prūsų pasimaudyti, pasikaitinti saulėje ir pažuvauti. Pati mūsų tautiečių tarpe populiariausia maudymosi vieta buvo Harmony paežerė. Gerai ten maudyti, bet tik to laiko nuo miesto ir karštomis dienomis per didelis susigrūdymas.

Galima atrasti ir artimesnių vietų maudymuisi, tačiau vienoje vietoje per daug akmenų, o kitur reikia net pusę mylios bristi.

Mūsų šiečiai lietuvių dienas rengia

didesniuose miestuose, tačiau visai priešingai daro kai kurios kitos tautybės. Pernai mūsų mieste buvo suomių festivalis, o šiemet čia turėjo savo susibūrimą (irgi vadino festivaliu) Šiaurės Ontario estai, kurių, kaip vietinė spauda skelbė, su sūrinko net per 500 žmonių. Tai įrodo, kad ir Lietuvių dienas galima rengti, mažesnėse lietuvių kolonijose ir mažesniuose miestuose. Žinoma, rei

nis už tašką, paliktą popieriuje gerai padrožtu pieštuku! Ne žiūrint mažų matmenų, prietaisai dirba tuo pačiu principu kaip ir jo draugai, sveriantieji po kelis šimtus kilogramų.

Konstruojant paprastą akimi beveik neįžiurimą variklį, inžinieriui teko naudoti mikroskopa ir specialius mikrochirurginius įrankius.

TOKSTANTBALSIS „REMI“

„Remi“ yra radioelektroninis daugiabalsis muzikos instrumentas.

Skirtingai nuo vienabalsių muzikos instrumentų — elektrolino, ekvodino ir emiritino — „Remi“ galima atlikti įvairaus sudėtingumo kūrinus.

Pianiną — orkestrą sukonstravo ir pagamino Uralo S. Kirovo vardo politechnikos instituto radio perdavimo prietaisų katedros studentai, vadovaujami vyr. inž. V. Lugovco.

Garsą „Remi“ sukuria elektromagnetiniai virpesiai, kuriuos skleidžia 12 įvairaus dažnumo ir didelio stabilumo generatorių. Sustiprintus garso virpesius perduoda 6 garsiakalbiai.

„Remi“ klaviatūra turi 6 oktavas — nuo „do“ ketvirtosios iki „re“ dešimtosios. Dviem kojų pedalais garsą galima reguliuoti nuo minimumo

iki gerų norų ir energingų rengėjų.

Paskutiniai Kanados statistiniai

duomenimis mūsų miesto savivaldybės atlyginimo vidurkis nuėjo į trečiąją vietą — \$107.29. Pirmoje vietoje yra Oshawa — \$109.56, o antroje Sarnia — \$108.89. Tuo laiku mūsų mieste buvo 13,947 dirbantieji.

Atidarius per St. Mary upę tarptautinį tiltą,

kuris sujungia dvynukus Sault Ste. Marie miestus Kanadoje (Ontario) ir J. A. V-se (Mičiganas) žymiai padidėjo amerikiečių turistų skaičius. Savaitgaliais visi prie miesto ir miestelio esantieji hoteliai yra pilnai užimti.

Tik laike liepos mėn. per šį 20 milijonų dolerių tiltą pervažiuo 127,587 automobiliai, o kasdien pravažiuojančių mašinų skaičius gerokai viršija 4,000. Dėl viršpaminėtų faktų vietinis „Sault Star“ mūsų miestą vadina „raktiniu miestu“ Šiaurės Amerikos keliavime.

Korespondentas.

mo iki maksimumo.

Paspaudus perjungėjų klavišus, galima išgirsti įvairius muzikos instrumentus, pavyzdžiui, klarnetą arba fagotą, saksofoną arba valfoną. Neįprastas instrumentas gali „pavaduoti“ net estradinį, liaudies arba klasikinį orkestrą.

NEPAPRASTAS RADIATORIUS

Lenkų inžinierius A. Radzys minksis sukonstravo naują radiatorį. Šio aparato kurį gali panaudoti įvairias dujas — gamtines, kokso, suskystintas. Radiatoriuje atsiranda infraraudonieji spinduliai, kurie skleidžia oru ir apšildo patalpą.

Toks radiatorius gali sekminai šildyti tiek gyvenamuosius namus, tiek gamyklų cechus, sporto ir žiuruvų sales, prekybos patalpas, šiltnamius ir t.t. Juo galima elevatoriuose džiointi grūdus. Infraraudonaisiais spinduliais galima apšildyti geležinkelio stotis, miestų transporto sustojimo aikštes, gatvių šildymo reguliavimo punktus ir net ištisas gatves. Nei vėjas, nei šaltis atviroje erdvėje negalės sumažinti radiatoriaus šildymo intensyvumo.

Eksperimentiniai laboratoriniai bei gamybiniai bandymai įvairiose patalpose įrodė, kad neįprastas radiatorius yra labai našus ir praktiškai naudingas.

LASALLE AUTO SPECIALIST REG

SAV. G. DESROCHERS

Taisau ir dažau lengvas mašinas
7717 GEORGE LASALLE, QUE.

(Priešais „N. L.“ Redakcijos)

Tel.: garažo 366-0500

namų 366-4203

SIUNTINIAI LIETUVON

Kaufman's Woollens & Textiles

3997 St. Lawrence Blw. Montreal, P. Q. Tel. VI 2-5319.

Iš čia pasiūsite siuntinius savo artimiesiems

garantuotai skubiausiai ir

urmo kainomis

(30—40% žemiau rinkos kainų)

IMPORTUOJAME IŠ ANGLIJOS

geriausias angliškas vilnones medžiagas vyriškiems ir

moteriškiems kostiumams ir suknelėms.

Turime didžiulį pasirinkimą viln., kašmiro ir šilk. skarelių.

Ateikite ir įsitikinsite, kad čia perkant sutaupysite.

PRIMAME UŽSAKYMUS

vyriškiems ir moteriškiems kostiumams ir paltams.

CH. KAUFMANAS

Buv. Lietuvos pilietis — Audinių fabriko Litex Kaune

vedėjas, kalbą laisvai lietuviškai.

Sunoco Service Station

SAV. L. RUGIENIUS

2750 Ontario St. E.,

(ties Hogan Str.)

TEL. LA 2-2372.

ILGAMETĖ PATIRTIS

FILMO MENAS

KLEOPATRA EKRANE

Kleopatros, plačiai pagarsėjusios Egipto gražuolės — karalienės, tema daug ką domino. Shecpsaere ir B. Shaw kūrė iš jos ir jos gerbėjų dramas. O režisierius J. L. Mankiewicz, pasinaudodamas jų kūriniais ir istorijos duomenimis, sukūrė filmą.

Kritika jį visai vertina. Bet Kleopatros filmas vis dėlto yra vienas iš didžiųjų ir dingių filmų, išsiveržęs iš daugybės paprastų, kad ir gerų filmų eilės.

Kame Kleopatros filmo dingumas? — Jo užsimojimo

TIRIA

ZEMĖS BANGAVIMĄ

Klaipėdos uosto krantas kasmet pakyla 1,2 milimetro, o per šimtmetį — 12 centimetrų. Jei į tai nebus atsižvelgiama, statant ilgamečius įrenginius, prielaukos pasidarytų sekliausios ir „išplauktų“ sausumą.

Tai tik vienas pavyzdys, kuris rodo, kaip svarbu tiksliai žinoti tokius faktus. Pabaltijo neotektoninė komisija rekomendavo Kauno Politechnikos institutui atlikti Lietuvoje pirmos klasės niveliaciją, skirtą žemės plutos vertikaliam judėjimui tyrinėti. Ši niveliacija naujai atliekama visoje Europoje, Azijoje.

Ekspedicija, kurią sudaro grupė Politechnikos instituto studentų, išvyko į mūsų pajūrį. Žemės bangavimas bus stebimas Pagėgiuose, Šilutėje, Klaipėdoje, Palangoje. Bus ištyrinėta šimto kilometrų juosta.

DAR VIENAS ŠARVAS METALUI

Kova su korozija — nuolatinė kova, kurią kovoja žmonija. Sunku suskaičiuoti būdus, kuriais žmonės apsaugo metalą nuo rūdžių. Pavyzdžiui, va mždziai padengiami stiklo pluoštu, džiutu, plastmasėmis, bet korozija vėl puola metalą, jei tik pažeidžiama apsauginė dangs. Naujoji pasta, kurią pasiūlė lenkų specialistai, patikimai apsaugo vamzdžius ir izoliacines ploveles pažeidimo atveju. Mat, veikiant drėgmei, patenkančiai ant vamzdžio paviršiaus, iš pastos greitai išplauna chromo druskos.

Pasta gaminama iš šlakų — chromo gamybos atliekų. Be to, joje yra naftos rūkščių, rafino ir mašininės alyvos. Gaminant pastą, jos sudėtinės dalys kaitinamos ir maišomos. Ant metalo paviršiaus tepama atšalus pasta. Pastą galima tepti ir ant drėgno metalo.

moste, jo suplanavime ir konstrukcijoje jo atskirų scenų stiprumė ir meniškumo jų kompozicijoje, jo meniškume.

Jeigu Mankievičius būtų laikęs istorinio nuoseklumo ir datų, tai jis galėjo sukurti pataros ilgumo filmą. Bet duodant 4-rių valandų vaidinimą, jis visai galėjo suvesti į atskirų scenų pavidalinimą ir jų menišką apjungimą bendrąja idėja. Ir tas jo darbas gerai padarytas. Tai žinančio savo tikslą ir moka kančio dirbti kūrybingo režisieriaus darbas.

Visumoje stipri aktorių vaidyba. Tačiau ne tikai pagrindinių aktorių vaidyba, bet ir šokių įtarpas, ir ypač masinės scenos, palydimos A. North muzikos, taip puikiai viskas sukomponuota, kad visuomenės filmo įspūdis susidaro labai didelis ir stiprus.

Kleopatra gausi daugeliu detalių ir didingų scenų, bet ypač neužmiršamas yra Kleopatros įvažiavimas į Romą. Įspūdingas ir Cezario atvykimas į Egiptą. Laiyvū mūšis taip pat daro didelį įspūdį, bet lai vū mūšis įdomus tikrai atskirais fragmentais, nes ir Mankevičius, puikiai sukūręs masines scenas, neįstengė sukurti, tikrą didelio mūšio iliuziją.

Ypatingu grožiu ir istoriniu įdomumu išryškinti Egipto ir Romos praeities vaizdai.

Aktoriai: Kleopatra — Taylor pavaizduotai kaip karalienė-moteris, kuo ji yra žinoma ir istorijai. Gal ji perstatys, per techniška, bet per daug stilinga ir vaizdi. Stipriu vientisu vaidinimu pasižymi R. Harrison — Cezario rolėje. Gerai Antonijų pavaizdina R. Burton, nors atrodo kiek išsiblaškęs, nepakankamai susikoncentravęs. Yra ir daugiau gerų aktorių, gerai vaidinančių, kurių visas būrys.

Iliustratyviai stipri Alex North muzika. Savaimingos Hermes Pan choreografinės įtarpas, kurios gali nepatikti tiems, kas bijo nuogo žmogaus kūno (gražių formų jis sudaro pasigrožėjimą, kuo ža visi nuo seniausių laikų, ypač skulptoriai). Puikiai istoriškai bei meniškai išsiejotas sceno vaizdžių darbas W. M. Scott, P. S. Fox ir R. Moyer, J. M. Smith, H. Brown, H. Blumenthal, E. Webb, M. Pelling ir B. Jurgas didelis ir atsakingas meno vadovybės darbas. Kos tiumai, o jų begalė, I. Sharaff, V. N. Navarose ir Rein, isto riškai stilingi ir tikrai puikūs.

Kleopatra — ne eilinis filmas. Yra ko pasižiūrėti. J. K.

M. MAČIUKAS

VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ RŪBŲ SIUVĖJAS

AUKŠTOS KOKYBĖS RANKŲ DARBAS
ANGLIŠKOS IR ITALIŠKOS MEDŽIAGOS

Kostumų kainos (su vienu kelnė) \$65, \$75, \$85 ir \$95.

Atskiros kelnės nuo \$15 iki \$25.

79 ir 81 St. Zotique St. E.

Tel. CR 7-0051. MONTREAL.

Baltica Investment Corp.

Autorizuotas kapitalas \$ 120.000

J. Skučas, Prez. RA 2-6152 6966—44 Ave. Rsm. Superkame sklypus ir žemę Montrealyje bei apylinkėse.

Už indėlius mokame 8% dividendą.

SIUNTINIAI

visų rūšių pačių klientų supirktų daiktų ir per Angliją ir Daniją pagal esamus pavyzdžius, visi apdrausti, per

JANINĄ ADOMONIENĘ.

Kreiptis: 1674 Couvrette St., Ville St. Laurent,

Montreal, P. Q. Tel. RI 4-6940

BALTIC WOODWORK CO.

Daromos įvairios durys, langai, virtuvėms kabinai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS.

Adresas: 547 Lafleur Str., LaSalle.

Montreal, P. Q.

Tel. DO 6-3884

Įvairūs

DRAUDIMAI

Vacys Žižys

Istaigos VI 2-1427.

Namų 366 - 9094

J. Gražys

KAILIŲ SIUVĖJAS.

SIUVU, PARDUODU.

Taisau ir Remodeluoju.

6396 Bannantyne, Verdun.

Tel.: dienomis AV 8-2352.

PO 6 val. PO 7-6183.

A. NORKELIŪNAS

Commissioner of the Superior Court of Montreal

MONTREAL ENTERPRISES REG'D.

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDMAS.

6695—35-ta Ave., Rosemount (kamp. St. Zotique)

Montreal 36, Que.

Tel. RAYmond 7-3120.

ME7-6727

DE LUXE CLEANERS

Sav. P. RUTKAUSKAS

117 — 6th Avenue,

Lachine.

BELLAZZI-LAMY, INC

DO 6-6941

7682 Champlain Blvd.

LaSalle.

Įvairi medžio statybinė medžiaga. Durys, langų rėmai. Insuliacija, Ten-Test, Masonite, statybinis popieris.

BŪKIME SVEIKI

ATEROSKLERORZĖS GALIMA IŠVENGTI

Kiekvienas subrendęs bei pa gyvenęs žmogus nenoromis pagalvoja apie aterosklerozę. Argi ji senatvėje neišvengia ma? Anaipol ne, atsako šiuo laikinis mokslas. Šešiasdešim ties metų ir senesnių žmonių kraujagyslių tyrinėjimais rodo, kad maždaug penktadalis visiš kai neturi šios ligos požymių arba jie yra silpni. Ateroskle rozė galima bet kuriame am žiuje.

Anksčiau buvo galvojama (o daugelis ir dabar taip tebe galvoja), kad aterosklerozė vystosi organizmui senstant, jeigu žmogus pastoviai minta maistu, kuriame gausu cholesterino. Kadangi senatvės išve ngti neįmanoma, visas dėme sys būdavo nukreipiamas į ant rąją priežastį — kovojama, kad i organizmą nepatektų su maistu cholesterolas. Reikia pripažinti, kad ši kova davė menkesnius rezultatus, negu buvo galima laukti. Europoje ir Amerikoje susirgimai atero skleroze netapo pastebimai re tesni, nesumažėjo ir miokardo infarkto. Matyt, dar yra kaž kokios priežastys, šios ligos su sirgimą veikiančios aktyviau, negu mitybos savumai.

Pastarieji mokslinių tyrimų duomenys rodo, kad ateroskle rozė prasideda spazmu, kuris pakenkia kraujagyslių siene les. Jeigu dar organizme yra sutrikusi riebalų apykaita (o tai padidina cholesterolio susi darymą), tai cholesterolas pra deda atsidėti ant kraujagyslių sienelių pažeistųjų vietų. Sun ku pasakyti, kuris iš tų dviejų veiksmų — kraujagyslių spaz mas ar riebalų apytakos sutri kimas — yra svarbesnis. Abu jie dalyvauja ligos formavime si ir tolesniame jos vystymesi. Tačiau kuo intensyvesnis spaz mas, tuo didesni kraujagyslių pakitimai.

Jeigu pavyktų išvengti spaz mų ir normalizuoti riebalų apy kaitą, galima būtų iš tikrųjų apriboti susirgimų aterosklero ze plitimą, juos sumažinti. Ta čiau tai priklauso ne nuo gy dytojų ar farmaceutų, o nuo kiekvieno iš mūsų.

Aterosklerozę sukeliantys pakitimai organizme atsiranda dėl centrinės nervų sistemos pervarginimo. Nerviniai — jaus miniai pergyvenimai, jaudini masis, nuolatinis įtempimas ir

nepasitenkinimo būvis, susijęs su tuo, kad kažkas nepadary ta, susijęs su baime pavėluoti, su laiko trūkumu — štai kas su kelia ir sustiprina kraujagyslių spazmus. Nerviniams pergyve nimams veikiant, organizme intensyviau susidaro cholesteri nas, jo kiekis kraujyje žymiai auga. Padidėja arterinis spau dimas ir sutrinka normalus dir bančių širdies raumenų aprūpi nimas deguonimi.

Dažnas jaudinimasis neiš vengiamai sukelia netikėtai ner vinės — psichinės sistemos, bet ir širdies — kraujagyslių pa kenkimus. Kiekvienas vaidas, skriauda, įžeidimas nepraeina be pėdsakų ir įneša savo dalį i aterosklerozės formavimąsi. Tokiu atveju ne tikėtai daro ma esminė žala savo sveikatai, bet dažnai dar daugiau — sa vo šeimai, kaimynams bendra darbams. Jis daro didelę žalą visuomenei, jis išmuša žmo nes iš darbingos nuotaikos ir kenkia jų sveikatai. Visuome nės tokius žmones turi rūšiai bausti.

Apsaugoti žmogaus nervinę sistemą — rimta šiuolaikinė pro blema, svarbiausias daugelio susirgimų ir, pirmiausia, atero sklerozės profilaktikos klausi mas. Reikia stengtis, kad žmo nės nereaguotų į įvykius niau riai, jeigu tam nėra rimto pa grindo. Juk dažnai menką įvy kį mes išpučiame, nuspalvi nam jį nereikalinga spalva. Gyvenimo džiaugsmas, geras ūpas ir nuotakūs santykiai su žmonėmis — svarbiausios prie monės užkirsti kelią ateroskle rozei.

Šiuolaikiniais mokslo duo menimis, didelę reikšmę skle rozės vystymuisi turi nusikalti mai mitybos atžvilgiu. Proti nio darbo ir pagyvenę žmonės privalo ne tiek bijoti choleste rino turinčio maisto, kiek gau saus, labai koloringo maisto. Normalius organizmą porei kius viršijanti mitybai neišven giamai pažeidžia riebalų apy kaitą. Kai negauna darbo rau menys, kai žmogus dirba pro tinį darbą, organizmas iš tik rųjų „dūsta“ nuo kalorijų per tekiaus. Susidaro ypatingas įtempimas eilės sistemų — virš kinimo, širdies — kraujagyslių, endokrininės, centrinės nervų sistemos — darbe. Riebalai pra siskverbia į visus organizmo

ATVIRAS LAIŠKAS N. L. REDAKCIJAI IR P. K. BARONUI

Daugiau kaip 10 metų skai tydamas N. L., daug daug kartų rašau ir teberandu N. L. po straipsniais redakcijos pa tikslinimus bei paaiškinimus. Bet kai N. L. 28 nr. „Knygos Mėgėjas“ terlioja A. A. istori ko Dr. A. Šapokos istorinę knygą „Vilnius Lietuvos Gyve nime“, tai po šia purvo sauja nėra jokio redakcijos priesašo. Vadinasi redakcija tam prita ria. „Knygos Mėgėjas“ norė jo šerti vilniečiams, bet sušėrė knygos autoriui, vis dėlto labai žymiai šios kartos lietuvių as menybei. Slapukas „K.M.“ pri sidengė mokina istoriką, kad istorinėje knygoje pagrindu im tų ne istorinius faktus, bet, kaip elementoriuje, iliustraci jas, kurios vaiko akį patrauk tų. Jei „K. M.“ turi tik tokį su pratimą apie knygas, tai jo vi sai negalima būt kaltinti, bet tik jo gailėtis reikėtų, jei nero dytų piktos valios. Pikta valia štai kur: Rašo kad knyga 96 puslapių, o iš tikrųjų knygos paskutinis puslapis rodo, kad 174. Taigi, jei „K. M.“ moka parašyti laišką, tai negali pasi

audinius, ištumia ir apriboja naudingų organizmo „darbi nių“ ląstelių darbą ir tuo bū du smarkiai sumažina organiz mo ar visos sistemos veiklą. Per didelį svorį daugeliu atve jų lydi padidinta cholesterolo gamyba organizme, jo pertek lius kraujyje, o tai padeda vys tytis ankstyvajai aterosklero ze.

Ar visais atvejais reikia ven gti riebaus maisto? Ne. Ekperi mentiniai tyrimai rodo, kad riebus maistas nepadidina cho lesterino kraujyje, jeigu rau menys intensyviai dirba. Vadi nasi, jei protinio darbo žmo gus daugiau judėtų, sistemin gai užsiiminėtų pagal savo gy das fizinio darbu ar sportu, bū tų mažiau sergančių ateroskle roze ir mažiau miokardo in farkto atvejų.

Aterosklerozės vystymąsi veikia ir oro jonizacijos bei ultravioletinio spinduliavimo kiekis.

Taigi aterosklerozės išven gimas yra sudėtinga, tačiau vi siškai išsprendžiama problema.

1863 METŲ SUKILIMAS LIETUVOJE

Atkelta iš 3-čio psl.
čius. Nors prievolės ir pasto tės sumažinamos, bet nepanai kintos. Valstiečiai privalo po senovei eiti dirbti dvaran, iki galutinai susitars su ponu dėl gaunamos žemės ir lažų paver timą činčiais. Be mokesčių dar turi per 49 metus išmokėti pa grindinę skolą už žemę. Už mokesčių nesumokėjimą juos galima atiduoti i darbus, iš tremti i Sibirą, atiduoti rekrū tu i kariuomenę. Dvarininkų rankose pasiliko teisminės ir policinės galios. Jiems taip pa buvo pavesta administruo ti palaipsniai perėjimai iš bau džiaivos i laisvą ūkį.

Valstiečių šis manifestas ne patenkino. Išgirdę, kad laisvi, jie nesuprato, kodėl dar turi eiti i lažą, kaip ir seniau. Dva rininkai nesiskubino tartis su valstiečiais dėl žemės perleidi mo ir ją pakeisti prastesne. Valstiečių bruzdėjimai tuoj žiauriam malšinam specialių baudžiamųjų kariuomenės dali nių, apgyvendinamų nepaklus niame kaime ar apylinkėje.

Šie valstiečiai, nusivylę ne sulaukdam praktiško baudžia vos panaikinimo, lengvai liejo si i sukilėlių gretas, norėdami sunaikinti caro valdžią, kariuo menę rėmusią dvarininkų sau valę. Tik sukilimui įsiliepsno jus 1863 m. kovo 1 d. paskelb ta, kad nuo gegužės 1 d. nebe reikės eiti lažo. Šis potvarkis — pirma sukilimo iškovota lengvata, paskelbtas per daug vėlai, kad aurėtų didesnės ita kos i sukilimo eigą.

Bus daugiau.
● Laudies operos teatras Klai pėdėjo pastatė liepos 12 d. Mas cagni oepą „Cavalleria Rusti cana“. Teatras jau veikia 10 metų, o pgr. vaidmenyse bu vo med. sesuo Mataitienė, mės sos kombinato dir. Kosma čiauskas ir kit.

teisinti, kad nepažįsta skatli nių arba nemoka suskaičiuoti nuo 1 iki 174.

Tenka konstatuoti, kad čia ne knygos blogio reikalas, bet lenkams pasidavusiųjų širdgė la, kam atsiranda lietuvių, ku rie nenorį sutikti gera valia at eityje priimti lenkų jungo vie toj rusiškojo. To viešai pasisa kyt negali, todėl V. K. L. S gos veikla jau seniai įvairiau siais būdais terliojama ir šmei žiama, su tikslu ją sustabdyti. Tuo pačiu tikslu 8 metus bu vo terliojamas ir šmeižiamas V. K. L. S-gos St. Catharines sky rius tik už tai, kad kiekvienais metais antroj birželio pusėj bū davo suruošiami dideli ir gra žūs koncertai, sutraukiantys daug šimtų lietuvių ir ypač lie tuviško jaunimo. Paskutiniaiis metais lietuviškas jaunimas da lyvuos konkursiniais rašiniais Vilniaus krašto temomis. Atro do, kad tik dėl šių rašinių o po zicionieriai nebepasitenkino įprastais šmeižtais, kaip vadint rengėjus pinigų pasisavinto jais, lietuviškos veiklos griovė jais ir pan., bet pradėjo Kana dos visuomenę informuoti, kad šių koncertų rengėjai yra ko munistai. Ką gi, išprotėjimas pasiekė kulminacinį tašką. Pra eitais metais vilniečių ruošto jaunimo šventės — joninių me tu buvo suorganizuota masė ki tų parengimų. Aiškus tikslas kenkti vilniečių ruošiamai šven tei. P. K. Baronas yra V. K. L. S-gos Kanados krašto val dybos pirmininkas ir visą lai ką aktyvus spaudos dalyvis, bet prieš vilniečių ruošiamo koncerto ardytojus nerado rei kalo nė puse žodelio pasisaky ti. Bet kai šiais metais vilnie čių veiklos smaigėjai sugalvo jo patys suruošti didesnį kon certą iškviestami iš Chicagos Dainavos Ansambli, tai p. Ba ronas labai susirūpino jo pasi sekimu, net pasiūlė krašto tary bos suvažiavimą ruošti šioj vie toj, kad tik daugiau žmonių su traukus. Negana to, paskutinia me V. K. L. S-gos St. Cathari nes skyriaus narių susirinkime p. Baronas ramia sąžine man priklijavo ateisto etiketę ir būk tai dėl mano ateizmo atsi radusį prieš vilniečius opozici ją. Šia proga p. Baronui paaiš kinu, kas seka:

1. Su Tamsta man daug kartų teko susidurti tik vilnie čių organizaciniais reikalais, bet niekuomet neteko šnekėtis nei ateizmu, nei religinėmis te momis, todėl mano įsitikinimų nežinote, bet vadovaujatės vil niečių šmeižikų plepalais ir tuo parodote savo galvojimo nesu breadimą.

2. Jei ir būčiau ateistas, Są jungos statusas nepasako, kad tokie sąjungoje negali dalyvau ti. Ir ištikrųjų Sąjungos tikslas ne apaštalavimas.

3. Jei nesutinkančius Dievu prekiuoti laikote ateistais, tai Tamstos asmeniškias reikalas, tik nepainiotinas i lietuviškas organizacijas.

Tiek to dėl man daromų ate izmo priekaištų, čia ne esmi nis reikalas. P. Baronas esate ne ateistas, bet vistiek štai va N. L. 29 nr. nusiskundžiate, kad atsižvelgus Kanados vilnie čiams rinkti akmenėlius, mėto mus iš to pačio darželio. Taigi iš to pačio darželio, iš kurio jau aštuoneri metai mėtomas Šajauka, Dilys ir Lelevičius ir ne akmenėliais, bet dideliais akmenimis.

P. Baronas ir kiti savo orga nizacijoj įieškodami nesamų ateistų, per greit gavote mau ro atlyginimą. Jie pirma pa smaigė St. Catharines vilnie čių ruoštus koncertus, dabar at ėjo Tamstų eilė. Todėl p. Ba

ŠACHMATAI

VEDA IGNAS ŽALYS.

PARTIJA, LOŠTA 1963 M. LOS ANGELES TURNYRE

Valdovės indiškas gynimasis

Baltieji: Pal Benko

Juodieji: Paul Keres

1 c4 žf6
2 žf3 e6
3 d4 b6
4 g3 Ra6

Taip lošdavo už juoduosius „dėdė“ Nimcovičius prieš ke turiasdešimt metų. 5 Va4.

Geriausias atsakymas pagal šachmatų knygas.

5... Re7
6 žc3 Rb7
7 Rg2 0—0
8 0—0 že4
9 ž:e4

Perėjimas į normalų valdo vės indiško gynomosi varian tą (9 Vc2) duotų baltiesiems „padorų“ lošimą. Tačiau did meisteris Benko turi origina lias idėjas, kurių negalima peikti

9... R:e4
10 Bd1 Vc8
11 že1 R:g2
12 ž:g2 c5
13 d5 ed
14 B:d5 žc6
15 Rd2 Rf6

ronui ir kitiems sąjungos na riams dabar yra auksinė pro ga pagalvoti, kad akmenėliai ir akmenys krito ant sąjungos galvos ne dėl ateizmo, bet dėl daug didesnių dalykų — dėl būsimos Lietuvos reikalo.

Esu ilgametis N. L. Skaityto jas. Pradžioje buvau ir rėmė ju, kad ir menku. Bet vistiek jei iš 65 kolonijos lietuvių nu siunčiausi arti 40 prenumerato rių, tai pagal sąlygas parama nemaža. Bet kai šiandien daly vaudamas V. K. L. S-goje per tą patį laikraštį gaunu tiek daug neužpelnėtų akmenų ir akmenėlių ir bjauriausių papla vų, tai yra skaudu. Skaudu bet ir nesuprantama šio laikraščio politika. Nė vienas tautininkas per Dirvą ir nė vienas brostvi ninkas nė per vieną katalikišką laikraštį prieš V. K. L. S-gą pa plovų nepylė, bet visi, kaip su sitarę, pasirenka „Nepriklaus o mą Lietuvą“. Ir tai tik dėl to, kad savo mėgiamus laikraščius melagystėmis nesuterliojus. O atėjus reikalui pasiteisinti leng va rankas nusiplauti, kad visos tos paplavos eina ne iš jų, bet iš N. L., todėl jie ir dangstosi Knygos Mėgėjais, Motiejais, Apuokais ir daugeliu kitokių priedangų. Manau ir N. L. re dakcijai apie tai būt labai pra vartu pagalvoti.

Ignas Šajauka.

NL red. deda p. Šajaukos laišką, bet apgailestauja, kad jis nelabai skaitosi su žodžiu. Jis taipgi kelia klausimus, ku rie NL nebuvo paliesti ir yra daugiau initymaus pobūdžio, kurių spaudoje nereikėtų ir lies ti. Nežiūrint to, gerbiant skai tytojo teisę pasisakyti, laiškas Nukelta i 7-tą psl.

16 Rc3 R:c3

17 bc Be8

Nežiūrint i baltųjų pėsčių su dvigubinimą, baltųjų pozicija yra mažiausiai lygi juodųjų po zicijai, nes juodieji turi silpną pėsčių ant d7.

18 že3 B:e3!?

Ar ši auka turėjo laimėti partiją — pasilieka atviras klausimas.

19 fe Ve8

20 Vc2 V:e3+

21 Kh1 Ze5

22 Bf1 Be8

23 Bf4 f6

24 Ve4 žg6

25 V:e3 B:e3

26 B:d7 ž:f4

27 gf B:e2

B:a7 Bf2

29 Bb7 B:f4

30 B:b6 B:c4

31 Bb3 Kf7

32 Kg2 g5

33 Kf3 Ke6

34 Ba3 h5

35 Ke2 Bh4

36 Ba6+ Ke5

37 a4 c4

38 Bc6 B:h2+

39 Kc2 Bh3+

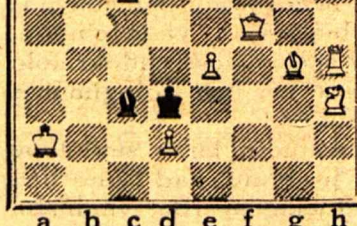
40 Kd3 Bd3+

41 Kc2 h4

42 B:c4 Bd8

Baltieji pasiduoda.

Problema Nr. 36



Matas per du ėjimus

SPRENDIMAS

Problema Nr. 35

Kf2
(Voronov, 1963)
1... b5 2 žb7+ Kc5 3 žc5X
1... c5 2 žc4+ Ke4 3 Vd6X
2... Ke4 3 žd2X
1... f5 2 žf7+ Kc5 3 Vd6X
2... Ke4 3 žg5X
1... h3 2 žf5+ Kc5 3 Vd6X
2... Ke4 3 žg3X
1... žb4 arba žc1 2 žb5+ Kc5 3 Vd6X
2... Ke4 3 ž:c3X
1... že7 arba žh6 2 že8+ Kc5 3 Vd6X
2... Ke4 3 ž:f6X
1... Kc5 2 žc4+ Kb4 3 Vb5X
1... Ke4 2 Vf5, bet kuris ėji mas 3 žb5X.

Problema su įvairiais varian tais, kurių grožį sudaro žirgo ėjimai.

Vienas baltųjų žirgas visą laiką stovi vietoje, kai tuo tar pu kitas arkliukas šoka pagal juodųjų muziką, kurioje domi nuoja „Zugzwango“ gaidos.

Įvairūs siuntiniai

Iš Kanados:

I LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ ir USSR.

paprastu ir Siunčiame oro paštu Jūsų sudarytus ir apdraus tus įvairius siuntinius.

Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.

Taip pat siunčiame iš Europos valstybių AKORDEONUS, SIUVAMAS MAŠINAS, INVALIDAMS KĖDES, LAIKRODZIUS, MAISTĄ ir kitką.

Gyveną ne Toronte, prašome savo sudarytus iki 17 sv. gryno svorio siuntinius, bei užsakymus reikmenims iš Europos v-bių siųsti mums paštu ar ekspresu. Apmokėsite gavę pranešimą. Mūsų patarnavimas greitas ir sąžiningas.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

BALTIC EXPORTING Co.

849 College St., Toronto, Ont., Canada. Tel. LE 1-3098.

S KYRIAI:

105 Cannon St. E., Hamilton, Ont. JA 8-6686, V. Juraitis.
94 Douglas St., Sudbury, Ont. OS 3-5315, M. Venskevičienė.
Darbo valandos: pirmadieniais — penktadieniais nuo 9 v. ryto iki 7 val. vak. Šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 val. v.

SAVININKAI S. ir A. KALUZA.

A. E. Mc KAGUE, Q. C.

Barrister and Solicitor

Advokatas ir Notaras.

Tel. EM 4-1394, EM 4-1395

1008 Northern Ontario Bldg.

330 Bay Street.

Lietuviai advokatai

NEIMAN, BISSET

& SEGUIN

Barristers, Solicitors,

Notary Public.

35 Heyden Street

(netoli Bloor ir Yonge)

Toronto 5, Ont.

Tel. Office WA 4-9501

Res. BE 3-0978

TAUPLYK IR SKOLINKIS TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

„PARAMA“

Būstinė: LIETUVIŲ NAMAI

1129 Dundas St. West, Toronto 3, Ont., tel. LE 2-8723

Už santaupas moka nuo 4¼% iki 5%.

Už asmenines paskolas ima tik 7½%.

Už paskolas ir — morgičius — 6½%.

Paskolos mirties ir invalidumo atveju apdraustos.

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje,

bet ne daugiau \$ 2,000.00.

„Paramos“ nariais gali būti kiekvienas lietuvis,

gyvenantis Kanadoje.

Kasos valandos:

dienos metu nuo 10 val. iki 1 val. 30 min. kiekvieną dieną,

išskyrus šeštadienius ir sekmadienius,

o vakare nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min.

tiktai pirmadieniais ir penktadieniais.

SĖJA

Tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laikraštis.

Leidžia ir redaguoja: J. Lazauskas.

Eina dešimtį metų.

Administracijos adresas: JUOZAS URBELIS.

1649 N. Broadway, Melrose Park., Ill., USA.

Prenumerata: JAV ir kitur 3 dol. metams.

HAMILTON

LN STATYBOS REIKALAI

Esu tikras, kad nė vienas lietuviškas darbas pokario metais išvijojo nepareikalavo iš paskirų tautiečių tiek valios, pasiaukojimo, ištvermės ir nušizėnimo, kiek viso to sudėta į LN įsigijimą Hamiltone. Pagaliau, po didžiausių pastangų, rugp. 15 d. pasirašyta su turtis su Petru Regina iš Port Credit, Ont. Šiomis sąlygomis:

1. P. Regina iki 1964 m. ko vo 31 d. pastato ir įrengia LN už \$290,000, 2. LN statybai finansuoti P. Regina gauna pas kolą \$150,000 iš 6%. grąžina mą per 20 metų. Paskolos gavimo išlaidas \$12,000 apmoka LN Valdyba.

3. P. Regina perka dabartinį LN už \$165,000, įmokėda mas \$27,000, \$65,000 LN B-vė pasilieka antraisiais morgy čiais iš 6%, kurie bus atmoka mi po \$700 kas 3 mėnesiai, plus palūkanos. Dabartinių LN pardavimo uždarymas 1964 m. kovo 31 d.

4. LN V-ba suranda mažiau siai 50 narių, kurie asmeniškai garantuoti LN paskolą.

5. Ši sutartis įsigalioja, ka da ją patvirtins LN V-ba.

Savo posėdyje, įvykusia me rugp. 17 d., LN V-ba nu tarė sutarties netvirtinti ir pa prašė P. Regina pirmiausiai gauti paskolą. Rugpjūčio 21 d. P. Regina pranešė telefonu, kad paskola greitu laiku bus gauta. Sekantis LN V-bos po sėdis numatomas rugp. 27 d. Tikimės, kad mėnesiais nusitę susios LN statybai derybos vie ną kartą užsibaigs ir pereisime prie mūsų gražių Tautos Na mų statybos. Iš savo pusės vi si planuojame iš asmeniško biu džeto šiam milžiniškam mūsų mastu tautiniam projektui iš skirti vieną antrą šimtinę, o kas galime, nepagalėkime ir tūkstantines.

St. Bakšys.
LN V-bos p-kas.

JUOZAS AUDENAS
Ekonomistas
Tarpininkauja Mutual Funds
investavimams:
109 Warwick Street
Brooklyn 7, N. Y.

TAUPLYK IR SKOLINKIS KOOPERATINIAME BANKELYJE

„TALKA“

Išduodamos asmeninės paskolos iki 3,000 dol.,
morgičių paskolos iki 60% turto vertės.
Nemokamas gyvybės ir paskolų draudimas.
Pilnas čekių patarnavimas.

Darbo dienos:
Pirmadieniais — penktadieniai 9 val. — 1 val. p. p.
Antradieniais ir penktadieniais 5 val. — 8 val. vakaro.
21 MAIN St. E. Room 207. Tel. JA 8-0511

ATVIRAS LAISKAS...

Atkelta iš 6 psl.

skelbiamas.

NL, kalbant bendrai, deda pastangų, kad nebūtų pergrįžtų pasisakymų, nes toki pasisa kymai reikalui nepatarnauja, o tik tiktai žmones suerzina, dažnas dėl to užsigauna.

NL red. sutinka, kad geriau būtų buvę, jeigu Knygos Mė gėjas būtų pasirašęs pavarde. Bet tas iškeltam klausimui ne ką padėtų. Redakcijai pavarde rašiusio žinoma. Tai yra rim tas augšto mokslo vyras, visuo menininkas, veiklus ir tokiomis klausimais nusimanąs. Jam rim tai atsakė p. S. Suziedėlis ir smarkiau jį puolė p. j. b., taip pat nepasirašęs pavarde, bet taip pat redakcijai žinomas as muo, taip gi visuomenininkas ir veiklus.

Dr. A. Šapokos knyga apie Vilnių, žinoma, teigiamas ir naudingas darbas. Bet ne be trūkumų. Žinoma, Knygos My lėtojo suminėti trūkumai daug nepasako. Jų yra daugiau ir rimtesnių. Bet kuris gi darbas taip tobulas, kad jam negali ma būtų padaryti priekaištų?

Tačiau, atvirai kalbant, su tos knygos leidimu buvo žy

Parengimų komisija ruošia kuopos rudens išvyką į gamtą š. m. rugsėjo 8 dieną, sekma dienį, 2 val. po pietų, B. Esels iko Sielkirk ūkyje. Bus šokiai, daiktinė loterija ir dar šis -tas.

Narius ir nenarius kviečia me skaitlingai dalyvauti, nes nedaug laiko beliko šiais me tais džiaugtis gamtos prieglo bščiu.

Valdyba.

SMULKI KRONIKA

— Prelatas dr. J. Tadaraukas, po iškilmingų apeigų Hamiltono katedroje š. m. rugp. 14 d., Aušros Vartų par. baž nyčioje rugp. 18 d., jau pasiro dės su naujais gražiais prelato drabužiais. Be abejo, visi ha miltoniečiai, jį nuosirdžiai svei kina. Ta proga ir „The Hamilton Spectator“ buvo atsiun tęs savo reporterį pasikalbėti mui.

— Aptarnavimui Aušros Vartų parapijos tikinčiųjų lie tuvių, prel. dr. J. Tadaraukas yra gavęs pagelbininku kun. K. A. Matulaitį, M. I. C. iš Či kagos. Kun. K. A. Matulaitis yra daugeliui žinomas iš religi nės spaudos.

— „Aukuro“ vadovė, dra mos aktorė p. Dauguvietytė -Kudabienė, jau yra sugrįžusi iš Montrealio, kur dalyvavo spalvoto lietuviško filmo „Au ksinė Žąsis“ sukime.

— Skautų rėmėjų dr-jos v-bos rengiamam p. Vasiliaus kienės - Vaskas koncertui š. m. spalio 6 d., salė, dėka gerb. prelato dr. J. Tadarauko jau gauta. Vietą patogį ir salė gra ži. Tai Hamiltono Katedros mergaičių gimnazijoj: 476 Main Str., E., prie Loblow's maisto krautuvės.

— Rugp. 16 d., Canadian Pacific traukiniui iki Hamilto no atvykus Toronto skautams, vykstantiems į tautinę stovyklą prie Bostono (U. S. A.), prie jų prisijungė ir 16 hamil toniečių lietuvių, užpildydami vieną vagoną. Mūsų gru pei vadovauja sesė L. Verbic kaitė. Linkime gražiausios sek mės reprezentuoti Kanados lie tuviukus.

— Stovyklavietės įrengimui 5 dol. aukavo Jul. Telyčėnas. Ačiū. V. P.

Ivairenybės

NESENIAI IŠMIRUSIEJI PAUKŠČIAI - MILŽINAI

Dar palyginti neseniai gy venta paukščių, gerokai dides nių už dabartinį Afrikos stru tį. Tai buvo nustatyta bent dviejose Žemės rutulio vietose — abiem atvejais salose.

Išpuodingiausi radiniai aptik ti Madagaskare. Ten rastos milžiniškų paukščių liekanos, jų tarpe apdegę kaulai, o tai liudija, kad tuos paukščius dar medžiojo senieji salos gyvento jai. Mokslui tie paukščiai žino mi epiornitų vardu. Pirmosios žinios apie juos siekia XVII a. vidurį. Žinomi tų milžinų gria učiai ir kiaušiniai. 1850 m. jų kaulus pirmą kartą į Europą atgabeno kapitonas Abadis, kuriam pavyko aptikti ir tų paukščių kiaušinius. Epiornitų kiaušiniai buvo kur kas stam besni už dabartinio stručio kiaušinius. Didžiausio kiauš nio, kuris saugomas Britų mu ziejuje, ilgis 34 cm, skersmuo 24,5 cm. Apskaičiuota, kad tas kiaušinis svėręs 10,46 kg. Palyginimui priminsime, kad didžiausio dabartinio paukš čio, Afrikos stručio, kiaušinis yra tik 15 cm ilgio ir 10—12 cm skersmens, o vidutiniškas jo svoris 1,4 kg. Vadinas, stambiausių epiornitų (Aepo rnis maximus) kiaušiniai svė rė 7—8 kartus daugiau, negu stručio, ir bent 150 kartų dau giau, negu vidutiniškas vištos kiaušinis. Epiornitai skraidyti negalėjo, jų sparnai buvo su nykę. Kūno aukštis siekė 3 m.

Epiornitai galėjo išgyventi iki nesėnų laikų ir pasiekti ne paprastu dydžio dėl to, kad Madagaskaro saloje iš vietinės faunos neturėjo rimtų priešių. Deja, prieš žmogų jie neatsi laikė. Jie buvo išnaikinti dar prieš atvykstant europiečiams į Madagaskarą.

Neseniai paukščių - milžinų gyventa ir Naujoje Zelandijoje. Tai dinornitai, plačiai žino mi moa vardu. Kai kurios moa rūšys, pavyzdžiui, Dinornis maximus, buvo net daugiau kaip 3 m aukščio. Šiaurinėje N. Zelandijos saloje moa išny ko maždaug prieš 300 metų. Manoma, kad sunaikino juos ten anuomet stipriai pasireišku si vulkaninė veikla. Pietinėje saloje šiek tiek tų nuostabių paukščių buvo išlikę iki pat XIX a. pradžios. Tai liudija lie kanos vieno moa egzemplio riaus, rasto 1878 m. su išliku siais raumenimis, odos frag mentais, akimis, liežuviu ir t. t. Gerai žinomi ir didžiuliai moa kiaušiniai, kuriuos čia bu viai vartoto vietoj indų. Šiuo metu jau yra aprašyta daug įvairių moa rūšių griaučių, yra išlikusių net keletas plunksnų.

N. Zelandija yra toli nuo ki tų žemynų ir jos fauna iki eu ropiečių atvykimo buvo labai neturtinga. Tai neskraidančio paukščio kivi ir senovinio rop lio haterijos tėvynė. Moa ten jautėsi saugiai. Deja, šie re čiausi gamtos kūrybos sedev rai, kaip ir Madagaskare, ga lutinai išnyko irgi dėl žmo gaus kaltės.

Apskaičiuota, kad istori niais laikais, nuo XVI a. iki

šas. Šitą uždavinį jie baigia at likti. Vilniečių organizaciją rei kia paremti ir jai padėti. Vil niečių organizacija turi planų, ir juos reikia paskelbti, išrys kinti.

Tenka apgailestauti, kad dvi labai svarbios organizaci jos: Vilniečių, siekiančių gy vendinti lietuvių teises ir ryti nes Lietuvos sritis ir Mažosios Lietuvos bičiulių dr-ją, tų pa čių tikslų į Lietuvos vakarines sritis, mažai veiklios ir mažai iš ryškintos, o jų gi tikslai labai svarbūs.

P. I. Šajaukai NL red. dė kinga už paramą ir bendradar biavimą, bet nemano, kad P. Šajaukai reikia nuleisti rankas, jeigu kas ką pasako ir jo ne aišku, kaip tie smulkūs santy kiai dėstosi minėtame trikam naudai. Redakcijai ne visada pyje, todėl galimas dalykas, kad kas nors ir praeina, bet, kaip sakytą, NL redakcija rū pi visų lietuvių vienybę, nežiū rint jų politinių ir tikybinių nu sistatymų.

1905 m., vienų tik paukščių buvo visiškai išnaikinta 139 rū šys, o apie 100 kitų rūšių jau buvo visiškai išnykimo slenkis tyje. Tie skaičiai dabar jau bus pasenę, jous reikia padī dinti. Didžiausią duoklę atida vė okianinių salų fauna.

KARALIŠKAS SPRENDIMAS

Kavos sunaudojimo rekor das mūsų laikais priklauso Šve dijos gyventojams. Niekas ne išgeria jos tiek, kiek švedai. Tai didele dalimi yra ir Švedi jos karaliaus Gustavo III nuo pelnas. O buvo taip.

Aštuonioliktame amžiuje Švedijoje kilo karšta diskusi ja tarp kavos šalininkų ir arba tos šalininkų. Pirmieji tvirti no, jog organizmui daugiau kenkianti arbata, antrieji — jog kava. Į ginčą įsikišo pats karalius ir pažadėjo moksliskai išspręsti klausimą, kas kenks mingesnis — arbata ar kava?

Jis dovanavo gyvybę už žmogžudystę mirti nuteistiems dvyniams, pareikalavęs, kad vienas nuolat gertų didelį kie kį kavos, kitas — arbatos. Po kelerių metų paaiškėsi, kuris gėrimas labiau ardaš sveikatą, nes abu dvyniai tuo metu bu vo visiškai sveiki.

Bėgo metai. Broliai sėdėjo kalėjime. Vienas gerkėjo ka vą, kitas — arbatą, o karališ kųjų daktarų komisija, kasmet nuodugniausiai tikrinusi jų sv eikatos būklę, nepastebėdavo jokių pasikeitimų. Tada arba tos ir kavos „dozės“ buvo pa didintos. Bet ir vėl jokių rezul tatų. Padidino dar. Ir vėl nie ko...

Galų gale vienas iš brolių, —tas, kuris gėrė arbatą — mi rė. Nors jį mirtis išliko... 83- aisiais gyvenimo metais, bet aštuonioliktą amžių žmo gaus akimis tai vis vien buvo aiškus, akivaizdus ir „mokeli nis“ įrodymas, jog arbata ken ksmingesnė už kavą.

Nuo to laiko Skandinavijo je įsigalėjusi kava.

BĖGA IŠ LATVIŲ KOLCHOZŲ, YPAČ JAUNIMAS

rašo atvirai komunistiniai Ry gos laikraščiai. Nepatenkintie ji skundžiasi sunkiomis gyve nimo ir darbo sąlygomis kolch ozuose. Kas tik gali šalinasi darbo kolchozuose. Kolchozų žemės ūkis daug kur esąs ne tvarkingas, neproduktingas (Panašios aimanos nuolat kar tojamos ir Lietuvoje —E).



Indėnams paminklas yra pa statytas iš cemento ir yra įren gtas atminimui tų indėnų, ku rie kariavo pirmam pasaulinia me kare. Jis yra pradžioje Aenwick rezervato prie Missi ssauga giminės, arti Rice ežer o, Ontario prov.

POPOVAS SUPYKO: ŽALINGAS VIETININKIS KUMAS KOLCHOZUOSE

„Tiesos“ pasikalbėjime su LKP CK sekr. Borisu Popovu šis išryškino Maskvos reikala vimą dar daugiau pristatyti grūdų, kėlė varoviškų reikala vimus sėkmingai nuimti derlių ir reikiamai pasiruošti rudens sėjai. Popovo žodžiais, praėj u siais metais dėl nepalankių oro sąlygų „daugelis ūkių neparda vė valstybei grūdų“ ir toliau pastebėjo, kad „kai kurių ūkių vadovų tarpe susidarė nuomo nė, kad ir šiais metais bus ga lima išvengti grūdų pardavi mo valstybei“. Jis čia pat ap kaltino „labai žemą“ ūkių va dovų nesamoningumą, be to, jo žodžiais, „daugelis jų dar neatsikratė žalingų vietininkiš kumo nuotaikų, nieko bendra neturinčių su komunizmo staty tojų morale“.

KADAISE ŽINOMAS DIRI GENTAS SKĖSTA ALKOHOLYJE

Žinomas latvių dirigentas Le onas Reiters savo laiku iš lais vojo pasaulio grįžo į Rygą. Ji pastaruoju metu matę Rygos lankytojai stebėjosi jo išvaiz da: nusigėręs, nesikutęs, ap sileidęs, darąs liūdną išpūdį. Tik kada nekada duodą jam darbo. Kalbama, kad jis dabar skaudžiai apgailestauja darą „žygį atgal“. Iš pradžių komu nistai jį panaudojo propagan dai, o vėliau, matyt, paliko jį likimui. E.

Maskvinio kolonializmo ats tovas pasipiktinęs tegalėjo va roviškai sušukti: „Ne, drau gai“. Praėjusieji metai nebepa sikartos!“ „Visi be išimties“ kolchozai, sovchozai privalą laiku ir pilnutinai įvykdyti grū dų pardavimo planus. E.

TOMMY COMMON

An "Un-Common" Performer...

TOMMY BEGAN HIS PRO CAREER AT THE AGE OF 11... UP TILL THEN HE'D BEEN A CHILD... BREAKING IN ON OBO'S MICROPHONE MORPETS SHOW, ON SAME PROGRAM: SHIRLEY HARMER. NOW A BALLADEER, HE STARTED OUT SINGING WESTERNS, PLAYING SPANISH GUITAR....

YOU'RE THE TOPS

DO-IT-YOURSELF: TOMMY HAS NEVER HAD SINGING LESSONS—HE PREFERS TO USE TAPE RECORDER TO CORRECT HIS FAULTS. HIS BIG BREAK CAME IN 1954 WHEN HE WON SPOT ON ARTHUR GODFREY SHOW, APPEARING FOR SEVERAL MONTHS....

BORN 1934 IN TORONTO, ONT. TOMMY STEPPED INTO CBC-TV'S COUNTRY HOEDOWN (FRIDAY EVES) IN '56— ALSO APPEARS WITH GORDIE TAPP ON RADIO'S WHAT'S ON TAPP? MARRIED (SORRY GIRLS) TOMMY IS FATHER OF 4. AS A SIDE-LINE HE RUNS 2 RECORD SHOPS IN TORONTO.

George Sharn

RUGSĖJO 8 DIENĄ 12 VALANDĄ 30 MINUČIŲ AUSROS VARTŲ SALEJE RENGIAMAS

Tautos šventės minėjimas

MINĖJIMO PROGRAMA:

PASKAITA

ALG. J. KAULĖNO

SOL. G. ČAPKAUSKIENĖS

DAINOS.

SKAUTŲ VYČIŲ TAUTINI AI ŠOKIAI, VADOV. J. PIEČAIČIO.

K. L. B. Montrealio Lietuvių Seimelio Prezidiumas.

MONTREAL

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Montrealyje įvyks rugsėjo 8 d. Ausros Vartų salėje tuojuo po pamaldų, 12 val. 30 min. Minėjimo paskaitą skaitys svečias iš Čikagos „Laisvosios Lietuvos“ redaktorius Alg. J. Kaulėnas.

Meningė programą atliks sol. G. Čapkauskienė ir skautų Vyčių tautinių šokių grupės šokė jai, vadovaujami J. Piečaičio.

Iškilmingose pamaldose visos organizacijos prašomis dalyvauti su vėliavomis.

Visa Montrealio visuomenė maloniai kviečiama minėjime dalyvauti.

Seimelio Prezidiumas. AUSROS VARTŲ PARAPIJOS ŽINIOS

Rugsėjo Aštuntoji. lietuvių tautos šventė, minima per švenč. Mergelės Marijos gimimą. Tą dieną Vytautas Didysis 1430 metais buvo paskyres savo karaliumi vainikavimod datą Vilniuje. Kaip valstybinė šventė, skirtinga nuo Vasario 16-sios, buvo įvesta 1930 metais, minint 500 metų įvykio sukaktį. Šventės tikslas buvo labiau pabrėžti ir išpopuliarinti Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos garsą, kurios viršūnėje nuo seno lietuvių tautos istorijoje yra Vytautas Didysis. Tautos šventės dieną mūsų bažnyčioje bus laikomos mišios už Lietuvą. Pamaldų metu giedos Lietuvos operos solistė Elzbieta Kardelienė. Organizacijos kviečiamos dalyvauti pamaldose su vėliavomis. Po pamaldų salėje atitinkamas paminėjimas.

Trečiadienį 8.15 val. vakaro įvyks tradicinis religinis darbo šventės minėjimas Montrealio šv. Juozapo šventovėje.

Penktadienį vakarinės mišios 7.30 val.

Choras vėl pradeda savo veiklą tautos šventės proga, rugsėjo 8 d.

Sesuo Celina, nuo pat pradžios dirbusi Lituanistikos mokykloje, ruošusi vaikučius pirmajai komuniškai, atlikusi daug kitų organizacinių ir auklėjimo darbų, išvyksta į Toronto.

Kapinių lankymą organizuoja rugsėjo 22 dieną, 3 val. pp. šv. Kazimiero ir Ausros Vartų parapijos.

10 dol. vajui aukoją \$50: U. Lukaitienė; po \$10: P. Jocas, G. Klisevičius, V. Klisevičius.

Parengimas įvyks šių metų lapkričio 16 dieną, parapijos salėje. Šiame parengime pagrindinę meninę programą dalį maloniai sutiko atlikti žymus Čikagos lietuvių operos solistas Jonas Vaznelis. Kviečiame rezervuoti lapkričio 16 dienos vakarą šiam parengimui.

Dr. J. SEMOGAS
5441 BANNANTYNE. Verdun Pirmadienį ir ketvirtadienį 2-4; 7-9 p. m.
antradienį ir penktadienį 2-4 p. m.
trečiadienį 7-9 p. m.
šeštadienį 11-1 p. m.
PO 7.3175; namų DO 6-9582

DANTŲ GYDYTOJAS
Dr. J. MALISKA
1396 St. Catherine St. W. Suite 419, tel. UN 6-8235
Namų tel.: MU 1-2051

Dr. E. ANDRUKAITIS
956 SHERBROOKE E.
Tel.: LA 2-7236

JUBILEJINĖ SKAUTŲ STOVYKLA

Rugsėjo 1 d. Camp Child ties Plymouth Mass. baigėsi dvi savaites trukusi Jubilėjinė Skautų Stovykla. Per 800 JA V ir Kanados lietuvių skautų bei skaučių buvo suvažiuavę atšvesti 45-tuosius lietuviškos skautybės metus ir gražioje gamtoje įsigyti skautiško patyrimo, savųjų tarpe pasivaržyti sumanumo, sporto, dainos ir lietuviškumo srityse.

Stovykla praėjo tikrai džiūsiu pasisekimu ir daug kam paliko neišdildomų įspūdžių. Plačiau sekančiame „N. L.“ numeryje.

MONTREALIO LIET. SEIMELIO

prezidiumas praneša, kad jo pastangomis La Sallėje gauta teisė vieną gatvę pavadinti Lietuvos vardu, apie ką gautas oficialus pranešimas.

VALLEE BLEUE SKI CENTRE INC.

Akcinių susirinkimas šaukiamas rugsėjo 6 d. 8.30 vakare Vytauto Klubo patalpose. Akcininkai ir visi kurie įdėdė naujos lietuviškos įmonės augimui, maloniai kviečiami dalyvauti.

● Kapelionas T. L. Zaremba iškeliamas, atvyksta T. Vaišnys.

● P. Merkevičienė, turinti atskaitingą pareigą Hydro-Quebec, pardavė savo namus Montrealio rytuose ir persikėlė į La Salle gyventi.

● Mirė Cecilija Levinskienė rugpjūčio 23 d., palaidota rugpjūčio 26 d. Vyriui Jurgui, šeimai ir giminiams užuojauta.

10 dol. vajui aukoją po \$10: J. Išganaitis ir A. Jocas.

● P. Augienė - Lipčiūtė lankėsi Montrealy pas seserį p. Gečienę ir domėjosi NL. Ji leidžia dailininko grafiko Augiaus monografiją.

● Mirė Juzefa Makauskienė, 76 metų, rugpjūčio 20 d., palaidota per šv. Kazimiero bažnyčią rugpjūčio 23 d. Montrealio kalno kapinėse.

● L. Stankevičiaus šeimoje viešėjo iš Kalifornijos broliai Babušiai.

DR. V. GIRIUNIENĖ
DANTŲ GYDYTOJA
3938 Rosemount Blvd.
RA 7-5552; namų RA 1-0656

DR. A. O. JAUGELIENĖ
DANTŲ GYDYTOJA
1410 Guy St., 1 a. 11 kamb.
WE 2-6662; namų PO 8-8096

NOTARAS
J. BERNOTAS
B. A., B. C. L.
Sun Life Building
Suite 2079
Tel.: UN 6-4364

ADVOKATAS
STASYS DAUKŠA, LI., D.
4 Notre Dame St. E.
Suite 902 ir 903
Tel.: 861-8478 ir 861-8479

ADVOKATAS
JOSEPH P. MILLER
B. A., B. C. L.
Suite 205
168 Notre Dame St. E.
UN 6-2063 ir UN 6-2064
Resid.: 40 Lafleur
LaSalle. DO 6 1570

EUROPOS NAUJIENOS

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

numatytas: 1963. IX. 7 dieną 19 val. Hamburg - Altona, Dohrnweg 8, St. Theresien-Kirche 1963. IX. 8 dieną 10 val. Lübeck, Paraden 4, Herztz - Jesu - Kirche.

Numatoma ta proga atlaikyti pamaldas, išklausti paskaitos, savųjų tarpe pabendrauti: dainuojant, šokant.

Hannoverio ir Lebenstedto lietuviai nori paminėti Tautos šventę atskirai ir specialiu būdu maždaug tuo pačiu laiku, kai Hamburgo ir Lübecko lietuviai.

VYRAI PRIIMAMI Į DARBO IR SARGYBŲ KUOPAS

prie amerikiečių dalinių. Visas išlaikymas ir atlyginimas pagal vietos vokiečių tarifą su visais draudimais yra labai geras.

Rašyti: Plk. V. Sutkus, 6115 Münster, Kreis Dieburg, Postfach 48, Kpt. J. Matulaitis, 6501 Heidesheim über Mainz, L. S. Co. Uhlhorn.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS ŽINIOS

Penktadienis—pirmasis mėnesio. Išpažintys nuo 7 val. v. Mišios rytuose 7.30 ir vakare 8 v.

Ministrantų repeticija šeštadienį 3 val. po pietų.

Jaunimo išvyka autobusu į sekmadienį. Registruotis pas k-to narius.

Kapinių lankymas su AV parapija bus rugs. 22 d. Renkamasi 3 val. po pietų prie koplyčios.

Kun. A. Vilkaitis svečiuoja si Montrealyje.

● Sol. A. Paškevičienė atostogauja prie Atlanto.

● A. Stankevičiaus sūnus buvo susirgęs poliomielitu, bet laimingai pasveiko, nes buvo skiepytas.

● Pp. Rukšėnai atostogauja Kalifornijoje, kur susitinka daug buvusių kanadiečių ir kt. pažįstamų.

● Inž. A. Pusaraskas jau sugrįžo iš Europos, kurioje esąs patyręs labai daug idomaus (P. Pusaraskas žada išspūdinti parašyti N. L.-v.).

● Pp. Limantai, atostogaudami lankėsi Europoje.

● Serga Marija Kasperienė.

ALLIANCE REALTIES INC.

Žemė, namai, apartamentai, mirtgijai.
Premijos už naujų klientų nurodymą.

D. Baltrukonis RE 7-0844
P. Rudinskas HU 1-2957
J. Skučas RA 2-6152

I. G. ELECTRIC R'd.

Elektros kontraktoriai
IGNAS GURČINAS
889 — 56 Avenue
Lachine. Tel. 631-0882.

IS VISUR TRUMPAI

— Tito nori pasimatyti su Kennedy.

— Skilo kreditininkų partija, Quebecui pasirinkus Cauoe tte.

— Chruščiovas, su Tito susidraugavęs, skelbia pralėmsis Ameriką.

— Čekoslovakijoje reabilituotas stalinistų pakartasis Slanskis.

— Vietname budistų kovos su katalikais tęsiasi.

— Nesutarimai tarp rusų ir kinų tęsiasi, bet Chruščiov sako, kad — tai tik taktinė tarpusavio išsiaiškinimai. Tito stato socializmą, jis — komunizmą.

— Konflikte tarp Izraelio ir arabų, kaltais pripažinti arabai.

— JAV nutarė nutraukti pagalbą tiems, kas per 60 dienų nesustabdydys prekybos su Ku ba.

— FLQ Montrealy atnaujinotero akto, prieš tai išvagusi iš vienos firmos didelę kiekį dinamito.

— Kennedy tarėsi su SSSR atstovu Dobrininu dėl toli mesinių santykių.

— Turkija paleido iš kalėjimo 13 sukilėlių, 6 dar laiko kalėjime.

— Socialistų jaunimo suvažiavime Osloje pasisakyta, kad žmonijoje tol nebus ramybės, kol vieni badaus, o kiti nebus laisvės.

— Alžyro steigiamasis susirinkimas priėmė konstituciją, nustatančią vienos partijos valdžią.

● P. Sibitis pakartotinai buvo ligoninėje, bet jau sugrįžo į savo namus. Jis pergyveno morderišką, sudėtingą ir sunkią širdies operaciją, kurios metu jo širdin įdėti dirbtiniai vožtuvai.

● Karinius pratimus atlikę E. Tekutis ir V. Navikėnas jau sugrįžo į Montrealį.

● P. Gerulis, sirgęs ligoninėje, atsilankė NL redakcijoje ir pratęsė prenumeratą.

● Pp. Dauglaviciai atostogas praleido p. Kapočiaus vasarvietėje Cape Cod, ir labai patenkinti.

● Br. Lukoševičienė, kurį laiką ir J. Lukoševičius vasaravo Cape Cod p. Slepavičiaus vasarvietėje.

● P. Tautkienė serga ir gydoma ligoninėje.

● Pp. Norkų šeima iš Hamiltono atostogaudama lankėsi Montrealy ir viešėjo pas motiną ir uošvę Anelę Salalienę bei seserį Oną.

● Kun. Petrošius, Prancūzijos lietuvių visuomenininkas, atlankęs savo dėdę J. Makauskį New York, vykdamas į PLB Seimą Torontan, kelias dienas praleido Montrealyje ir vizitavo NL.

TAISAU IR DAŽAU
LENGVAS MAŠINAS.
LIETUVIAMS NUOLAIDA.
Skambinkite telef. DU 9-0571
V. Sušinskas.

TAUPLYK IR SKOLINKIS SAVO KREDITO KOOPERATYVE „LITAS“

Adresas: 1465 De Seve Str., Montreal 20, P. Q. tel. 766-5827
Santautos apdraustos vienam milijonui dolerių. * Mirties ir invalidumo atvejais pagal turimą draudimo polisą santaupos iki \$2000 išmokamos dviguba suma. * Už depozitus mokama 4%, už šėrus — 4,25%. * Už asmenines paskolas imama 7,6%, už nekilnojamo turto paskolas — 6,5%. * Pigus paskolų draudimas skolintojo mirties ir invalidumo atvejais. Bankas veikia: 1465 De Seve: sekmadieniais nuo 10.30 iki 1 val.; darbo dienomis nuo 12 iki 3 val. išskyrus pirmadienius ir šeštadienius.
Vakara: trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 8 v. v. 3907 Rosemount Blvd.: trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val. vakare.

TORONTO

PLB SEIMO IR LIETUVIŲ DIENŲ

proga, Torontas buvo užplūstas lietuvių iš visų pasaulio kraštų, o ypač iš pačios Kanados ir JAV.

Tėvų Marijonų gimnazijos Marijampolėje auklėtinių suvažiavimas įvyko Toronte.

ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA

prasideda rugsėjo 14 d., 9 v. ryto šv. Pranc. m. Gautos patalpos. Mokinių apie 600.

Choras pradeda repetuoti šį ketvirtadienį, rugsėjo 5 d., 7.30 v. v. muzikos studijoje. Paruoštos gaidos idomiam pasaulietiškių ir religinių dalykų repertuarui. Kviečiame visus choristus — esamus, buvusius ir naujus — įsijungti į choro eiles ir praturtinti mūsų koloiją gražia daina ir giesme. Pirmasis choro pasirodymas scenoje jau neužilgo — per Kristaus Karaliaus šventę.

● P. Federas, iš Winnipeg, vykdamas į Europą, kur Ol denberge turėjo aplankyti tėvus, sustojęs Montrealio aerodrome, paskambino NL redakcijai ir papasakojo apie lietuvių gyvenimą mieste ir apylinėse. P. Federas sako, kad visi lietuviai Winnipege gyvena gerai ir gražiai.

● Pp. Bulotų šeima, 7 asmenų, prieš mėnesį savo mašiną išvykė per Kanadą į JAV į Mek

Dr. P. MORKIS

DANTŲ GYDYTOJAS

Vakara: ir šeštadieniais pagal susitarimą.

(1082 Bloor W., Toronto)

(i rytus nuo Dufferin Str.)

Raštinė: LE 4-4451.

VASARIO 16 GIMNAZIJA PASIŪSTA

107 būrelis įnašai \$ 80 už š.m. liepos - spalio mėnesius. Imo kėjo po \$ 12: kun. P. Užubalis, Pr. Gvildys, A. Kantvydas, Pr. Krilavičius (Keskiv, Ont.), po \$ 10: J. Bersėnas (Mt. Brydges, Ont.), J. Kaškelis, po \$ 6: A. Stepaitienė, J. Stanaitis. Iš būrelio pasitraukė E. Abromaitis, E. Senkuvienė ir K. Motušis. Ješkomi trys nauji rėmėjai. Nežiūrint, kad narių skaičius sumažėjo, būrelis savo normą išpildys, nes liko pasiūti tik už du mėnesius. Gimnazijos vardu visiems rėmėjams širdingai dėkoju.

P. Lelis, būr. vad.

siką, paskutines atostogų dienas leido garsiajame Akapulko kurorte. Į Montrealį su grįžta apie rugsėjo 5-7 dienas. Inž. J. Bulota žada parašyti išspūdžius.

● Prof. V. Pavilaniš su šeima visą vasarą praleidžia Europoje. Jie aplankė beveik visas Europos valstybes.

CHICAGOS NAUJIENOS

SANTAROS — ŽVIESOS FEDERACIJOS NARIŲ SUVAŽIAVIMAS,

rugsėjo mėn. 3—8 dd. Tabor Farmoje, Sodas, Mich. skaitys paskaitas, duos pranešimus ar dalyvaus simpoziumuose: inž. Valdas Adamkavičius, rež. J. Blekaitis, dr. Marija Gimbutienė, dr. Vytautas Kavolis, adv. Algimantas Kėželis, muz. Juozas Kreivėnas, žurn. Vyt. Meškauskas, Raimundas Mieželis, dr. Henrikas Nagys, dr. Zeno Rekašius, inž. Donatas Sa

tas, dr. Saulius Šimoliūnas, inž. Liudas Šmulkštys, prof. Julius Šmulkštys, ist. Vincas Trumpa ir dr. Jonas Valaitis.

Ruošiamame literatūros vakare savo kūrybą skaitys Liūnė Suteima, Antanas Gustaitis, Marius Katiliškis, Julius Kausas ir Henrikas Nagys.

Chicagoje veikiančios satyros grupės „Antrasis Kaimas“ dalyviai Vida Janulevičiūtė, Regina Stravinskaitė, Viltis Vaičiūnaitė, Kazys Almenas, Rimas Cinka, Saulius Grėbliūnas, Genius Procuta, Jurgis Senkus ir Rimas Vėžys turės savo programą, kurios metu išpildys eilę satyrinių šikių.

LITO REIKALAI
„Lito“ valdybos posėdis šį sekmadienį 8.30 ryto.

ATEINANTIEMS METAMS padaryti žymių pakeitimų palūkanų mokėjime už indėlius. Pastoviai laikantiems savo santaupas šėrus sąskaitose žadama dividendus padidinti iki 4½ ar net 5½, tačiau juos apskaičiuoti tik du ar vieną kartą per metus. Už depozitų sąskaitas būtų mokama, kaip ir dabar, 4% ir jos būtų skaičiuojamos kas 3 mėnesiai. Kiti bankai už tokias sąskaitas moka tik 3% palūkanų ir dar atskirai reikia primokėti, jei nori gauti savo išrašytus čekius atgal. „Litas“ juos grąžina kas mėnesį nemokamai. P. R.

CRESCENT LAND CORP.
Agentas Romas Verbyla
LOTAI ANT EŽERO
kranto, 43 mylios nuo Montrealio 16 modelių architektų planuotų vasarnamių. Vasarnamių kaina nuo 1,750 ir aukščiau. Be to investavimui žemė St. Hubert, netoli St. Helen salos (1967 metų Pasaulinės parodos vieta).
Telef. 727-8601 ir VI 4-9254.
Adresas: 6988—16 Ave, Rosemount.